Florentin Smarandache
Clopotul Tăcerii

Florentin Smarandache – un poet cu punctul sub i

Semnatarul acestor rânduri se află confruntat cu două aserţiuni. Prima. Cine este Florentin Smarandache? A doua Poetul nu are biografie; poezia este biografia sa Dar a doua aserţiune vrea să o elimine pe prima Nemaifiind două nu se pune problema opţiunii. Când l-ar interesa totuşi pe cititor viaţa unui poet? Un cititor împătimit de poezie ar putea răspunde, „niciodată. Altul, impresionat în mod deosebit de poezia sa ar simţi nevoia să posede unele date şi despre viaţa lui.

Poeţii se impun mai greu lumii cititorilor. Un volum de poezie, în zile bune, are un tiraj de două, trei mii de exemplare, pupă zece titluri scrise în 15 – 20 de ani, un poet nu este cunoscut decât în perimetru! Celor treizeci de mii de cititori, posesori, uneori al numai unuia din cete zece titluri. Dacă cei care l-au citit sunt de zece ori mai mulţi, poetul respectiv se poate considera bine situat în conştiinţa naţiunii. Aceste consideraţii pot fi ataşate poeţilor care au trăit în ţară şi şi-au publicat carte cu carte la editurile româneşti. Nu de aceeaşi situaţie „se bucură” Florentin Smarandache care, din cele cincisprezece titluri apărute, îşi vede doar două cărţi publicate în ţară, la peste 12 ani distanţă, timp în care nu va mai putea publica, luând calea exilului. Şi astăzi când, cititorul, deschizând acest volum – şi aflând pentru prima oară de Florentin Smarandache – şi descoperind, numai din aceste optzeci de haikuuri, un poet autentic, e îndreptăţit să se întrebe cine e acest poet, ce a scris şi care este ecoul său de condeier din celelalte cărţi?

Florentin Smarandache este încă tânăr pentru a se vorbi despre o biografie. Revenind în ţară pentru a participa la lansarea ultimei sale cărţi şi hotărând împreună editarea acestui volum în România şi SUA mi-am spus că e necesar să fac câteva menţiuni despre meritele

ştiinţifice şi literare ale lui Florentin Smarandache, astfel ca tocmai cititorul român să nu fie printre ultimii care să audă despre acest compatriot, ce s-a impus în câteva segmente ale culturii.

Florentin Smarandache s-a născut în anul 1954 la Bălceşti-Vâlcea şi este absolvent al Facultăţii de Matematică a Universităţii din Craiova. Analist programator la IUG Craiova (1979-1981), profesor la liceul din Bălceşti (1981-1982), profesor la Colegiul „Sidi El Hasan Lyoussi" din Sefrou, Maroc (19821984), profesor de matematică la Colegiul „Nicolae Bălcescu" din Craiova (1984-1985) şi apoi la şcoala din Drăgoteşti-Dolj (1985-1986), fără serviciu, preparând elevi şi studenţi (1986-1988). Din această scurtă succesiune de posturi sfârşită ca şomer în „epoca de aur" – vădind o uşoară traiectorie ascendentă urmată de o prăbuşire nemeritată, se ghiceşte momentul când, refuzându-i-se participarea cu lucrări de specialitate la congrese de matematică din Canada şi California îşi arată pe faţă nemulţumirea şi primele manifestări de dezacord cu regimul totalriarist, fiind îndepărtat din serviciu. Nu suportă situaţia şi în anul 1988 reuşeşte să treacă graniţa ilegal ajungând în Turcia, unde va fi profesor de limba franceză timp de un an şi jumătate. În anul 1990 ajunge în SUA, unde devine profesor, se înscrie pentru doctorat la Universitatea din Tempe a statului Arizona, având teza sub coordonarea profesorului Bremner şi în prezent lucrează ca inginer cercetător la corporaţia de computere Honeywell, în Phoenix, statul Arizona, unde locuieşte cu familia, venită în SUA la începutul anului 1991.

Florentin Smarandache nu este un refugiat în literatură pentru că este un mediocru în specialitate. A publicat patru lucrări de matematică la Fes, Casablanca (Maroc) şi Chicago (SUA), peste patruzeci de articole în reviste de matematică din România, Germania, Olanda, Elveţia, Canada, SUA, este prezent cu lucrări laseminarii naţionale, colocvii, simpozioane şi congrese internaţionale din Craiova şi laşi (1978), Calgari (Canada, 1986),

Berkeley (1986), Los Angeles (1989), Laşiruces (New Mexic, 1989). Este autor al Funcţiei Smarandache din Teoria

Numerelor [ţi z* – N, r (n) este cel mai mic număr întreg astfel încât în! Este divizibil prin n] inclusă – ca şi cele mai importante lucrări – în dicţionare, antologii şi enciclopedii ştiinţifice de specialitate din Anglia, Germania, Franţa, Spania, SUA. Este membru al Asociaţiei Matematice din România, (1980) şi al Asociaţiei Matematice Americane (1983).

Debutul literar al lui Florentin Smarandache a avut loc în 1979 la revista Năzuinţe cu poemul „Cifrele au început să vibreze”. El continuă să publice răzleţ poeme în diverse reviste literare. În anul 1980 împreună cu un grup de tineri scriitori lansează „Mişcarea literară paradoxistă”. Debutul editorial l-a constituit volumul de poeme Formule pentru spirit, Bucureşti, Editura Litera, 1981. În anul 1983, volumul a fost tradus în limba franceză de Chantal Signoret de la Universitatea din Provence. Traducerea franţuzească cu titlul Formules pour l’Esprit cu prefaţa „Etat-de-moi”, „Starea-de-Eu”, semnată de poetul timişorean Ion Pachia Tatomirescu a apărut în acelaşi an, la Editura Expres, din oraşul Fes, Maroc. Au urmat Culegere de exerciţii poetice, Fes, Maroc, 1982, Sentimente fabricate în laborator, Fes, Maroc, 1982, Legi de compoziţie internă. Poeme cu Probleme., Fes, Maroc, 1982, toate în limba română, urmate de câteva volume în limba franceză: Le sens du nonsens, Fes, Maroc, 1984, conţinând un manifest non conformist pentru „o nouă mişcare literară: Paradoxismul”, Antichambres et antipoésies ou bizarreries, Fès, Maroc şi Le Paradoxisme: un nouveau mouvement littéraire, Bergerac, Franţa, 1992. Tot în acest an a apărut şi America, paradisul diavolului, jurnal de emigrant, în Editura Aius, Craiova. Majoritatea lucrărilor au fost traduse integral sau parţial în limbile engleză, spaniolă, franceză, portugheză, unele cunoscând a treia ediţie în SUA. Poetul colaborează la reviste literare din România, Franţa, Belgia, Turcia, India, Japonia,

Germania, Canada, Australia. Maroc, SUA.

A fost onorat cu premii literale în România (1981, 1982), Franţa (1990), Premiul special pentru străini la al IX-lea Mare Premiu al oraşului Bergerac (Franţa 1990), a fost declarat Poet Eminent International de Academia Internaţională a Poeţilor din Madras (India, 1991) şi a obţinut Diploma de Onoare în poezia fantezistă la Concursul Academiei de Litere şi Arte din Périgord (Franţa, 1992). Poezia sa a fost selectată în nouă antologii literare apărute la Craiova (1980), Caen, Puymeras, Paris, Bordeaux (1989, 1990, 1991), New York, Colorado (1991, 1992), Seul (1991). Două jurnale de emigraţie de peste o mie de pagini, patru piese de teatru dintre care trei pentru copii, iar una Out în left field. Străin de cauză, a fost jucată pe scena unui teatru din Phoenix (SUA) şi alte sute de poeme în manuscris sunt pe drumul redacţiilor unor edituri sau au intrat în faza transformării în literă da plumb ce va cunoaşte mirosul cernelii tipografice şi apoi al hârtiei prinsă între coperţi de carte.

Mai este încă timp până când se va spune şi despre Florentin Smarandache că nu i se poate studia opera fără să i se cunoască viaţa, cântărindu-i-se atunci – parafrazându-l pe Oscar Wilde – cât din geniu şi cât din talent au fost distribuite şi se află în viaţa şi respectiv în opera sa. Dar din cele câteva direcţii ale demersului său literar se disting trei: proza – cuprinzând jurnalul şi dramaturgia – mişcarea paradoxistă pe care a propulsat-o şi poezia.

Proza sa de limbă romană, publicată, constă doar din titlul America, paradisul diavolului, jurnal de emigrant cuprinzând perioada de la 23 martie 1990, când a părăsit Turcia şi până în 3 septembrie 1991, timp în care se află în SUA. Este o radiografie severă şi intransigentă a spaţiului în care vieţuieşte şi pe care îl observă atent după experienţa din regimul totalitarist, relevând fapte trăite, o realitate concretă, cu un puţine elemente de şoc, fără analize şi introspecţii, totul redat într-un limbaj cursiv, frază scurta, scrisă cu nerv, amintindu-ţi de stilul lui

Hemingway. Profesorul universitar ion Rotam, referindu-se la această lucrare arată că este „o carte de mare succes, scrisă cu mult talent poetic şi cu multă vervă polemică, reflectând amărăciunile şi peripeţiile ieşite din comun ale unui tânăr intelectual român care, fugind din România ceauşistă n-a dat peste. * (din „recomandarea „pentru intrarea lui Florentin Smarandache în Uniunea Scriitorilor din România)”. Limba română, în toată expresivitatea ei, o are în vârful peniţei. Olteanul şi ţăranul din străfundurile sufletului său ies uneori fermecător în lumină printre atâtea sarcasme şi jocuri de cuvinte ale înstrăinatului, mic, la început de drum, Panait Istrati”. (Realitatea românească, sâmbătă 1 septembrie 1990).

În ceea ce priveşte paradoxismu! Şi mişcarea literară ce a propulsat-o – statuată în anul 1983 şi avându-l ca lider recunoscut pe Florentin Smarandache – au ca substrat ideatic, concepţii şi teze identice şi vecine celor promovate de curentele literare moderne, înscriindu-se pe căile bătătorite ale negării şi absurdului avangardei. Trăgându-şi sevele din cubismul lui Pablo Picasso şi Georges Braque, din cultul inconsistenţei creatoare a futurismului lui Marinetti, Hlebnicov şi C. Govoni, pe negarea oricărei legături între gândire şi expresie, teză susţinută de dadaişti în frunte cu Tristan Tzara, H. Ball şi R. Huelsenbeck, suprarealismul, semnificând un nihilism modern şi practicând consecvent „automatismul psihic şi dicteul gândirii în absenţa oricărui control al gândirii (Jacques Gaucheron), afirmat la începutul secolului prin André Breton – cu manifestele sale, mai ales decât poezia – dar cu strălucitoarele figuri precum R. Desnos, A. Artaud, LEkiard, va avea un ecou puternic peste tot, izvodind curente, şcoli şi poeţi fără vreo adeziune la vreun catehism poetic. La noi se aliniază la curent Ilarie voronea, C. Nisipeanu, M.R. Paraschivescu, Victor Brauner, Ion Vinea

După cel de al doilea mare război occidentul e asaltat de neoavangardă, de de postmodernism, experimentalism, de fel de fel de şcoli noi precum letrismul lui Izidore Isou, neodada şi altele. „Faţă de marile centre din lume,

Bucureştiul, este după 1945, cel mai fecund în experienţe artistice şi, aş îndrăzni să spun, cei mai ortodox". (Aurel Dragoş Munteanu-Opera şi destinul scriitorului, Ed. Cartea Românească, Bucureşti, 1972, p. 132), afirmându-se poeţi precum Gherasim Luca, Trost – creatorul oniromanciei, Paul Păun, Ion Caraion, Virgil Teodorescu.

În ceea ce priveşte paradoxismul, apariţia acestei mişcări, la rădăcina căruia a turnat apă din belşug universul absurd şi saturat de contradicţii şi paradoxuri al regimului defunct, nu este o etichetă cu care a fost botezat un tip de scandal literar, menit chiar unei glorii efemere. Esenţa paradoxismului constă în negare, având pe frontispiciul panteonului său literar emblema NON. În „Manifestul nonconformist* publicat în volumul de poeme Le sens du non-sens (1983) Florentin Smarandache expune câteva din mecanismele paradoxismului: contradicţiile excesive, antitezele puternice, expresiile figurate interpretate în sens propriu, transformările semantice, comparaţiile contrariante etc. Referindu-se la mişcarea literară paradoxistă, criticul literar Constantin M. Popa reconfirmă posibilitatea lărgirii literaturii prin concepte negative". Paradoxismul nu caută distrugerea literaturii. El este interesat de găsirea unei noi practici scripturale, eficientă şi tensionată, conservând energia rezultată din ciocnirea între câmpuri sematice opuse. Impactul va fi întotdeauna imprevizibil (...). Paradigma negării devine obiect literar pentru că totul recade în literatură. Este un paradox inevitabil. „Paradoxismul este deci". Credinţa că în spaţiul poemului poate intra orice (...) o literatură care se «şterge» pe măsură ce se scrie (...) paradoxiştH experimentând cu luciditate con-o secinţele tragice ale discriminării limbajului" (Mişcarea literară paradoxistă, Xiquan Publishing House, Phoenix-Chicago 1992).

„Cercetând atitudinea negativistă în literatură" se constată „că paradoxismul a existat înaintea statuării mişcării paradoxiste" (CM. Popa: op. Citat). Seria de poeţi paradoxişti este formată – conform aceluiaşi autor – din Urmuz, Mihai Cosma (Claude Semeţ) prieten cu Marinetti,

Geo Bogza, Taşcu Gheorghiu, Gellu Naum, Nichita Stănescu, Marin Sorescu. Poetul Ion Pachia Tatomirescu mai adaugă şi pe Leonid Dimov, Emil Brumaru. Şi venit în minte, printr-o fulguraţie, de ce nu şi Şerban Foarte? Am adăuga noi.

Florentin Smarandache lansează Mişcarea Literară Paradoxistă nu numai cu un manifest. El aduce cu sine în patrimoniul Mişcării, încă de la naştere, trei volume de poezii, tirajele acestora cunoscând o răspândire pe toate meridianele globului şi un ecou de invidiat. Mişcarea Literară Paradoxistă are reprezentanţi în literaturile din România, Franţa, Belgia, Canada, Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Germania Spania, Polonia, Brazilia, Rusia, Maroc, Camerun. Radiografiind volumele sale de poezie intitulate sugestiv Nonpoeme, Formule pentru spirit, Sensul nonsensului şi altele ni se dezvăluie un poem unde contradicţia, şocul asocierilor, contrastele, oximoronul, paradoxul sunt în compania cea mai bună. „La naşterea unui deces”, „Politeţe obraznică”, „La înălţimea unei căderi”, „Practica teoriei”, „Mic dejun format din iluzii”, „Poem indigest despre digestie” sunt câteva din titlurile poemelor care surprind şi a căror iectură nu numai că le lasă „perplex, şocat şi indecis”, ci îţi face creierul să vibreze” (Robert Chasseneuil – Membre de l’Art et Poésie de Touraine – Franţa), iată un exemplu dintre poemele sale cele mai” nevinovate”, intitulat Lecpe de filosofie: „plouă şi putrezesc sfinţii-n biserici/la ferestre gândul/bate din aripi/Să ne ocupăm aşadar de meditaţii/filosofice – închideţi ochii şi să pornim: /Oricine este mai mic decât sine/A fi e o proiecţie în infinit? /Suntem mărimi neglijabile, dar vrem/fiecare să fim un nimic mai mare/Vidul este cel mai gol gol/Eu am un „nu am” al meu/ploaia bate ritmic/precum sângele/apele curg în viitor.

Trilurile de poezie ca şi „tezele” filosofice din poezia de mai sus sunt exemple semnificative ale preferinţei poetului pentru contradicţii, antiteze, paradoxuri ca şi ale stăpânirii meşteşugului expresiei esenţializate, vădindu-se în acest chip un potenţial poet de poem scurt, bunăoară de

haiku sau chiar de poem într-un vers. Nu mică ne-a fost mirarea ca şi bucuria când, în anul 1990 poetul timişorean Ion Pachia Tatomirescu ne-a trimis spre publicare în revista noastră câteva dintre haiku-urilui Florentin Smarandache.

Pentru cititorul care ia contact pentru prima oară cu haiku-u considerăm necesar să facem o paranteză, explicând câteva noţiuni necesare înainte de a-i citi poemele.

Micropoemul haiku de origine japoneză este o specie de poezie cu formă fixă, care se caracterizează prin trei grupuri de reguli: prozodice, structurale şi estetice. Sub aspect prozodic haiku-ueste un tristih, având în total 17 silabe, repartizate pe cele trei versuri după regula 5 – 7 – 5. Sub aspect structural, tristihul trebuie să cuprindă kigo, un cuvânt care să indice anotimpul temei din strofă, să răspundă la triada de întrebări – când? Unde? Ce? Să posede Mreji, respectiv cezura după primul sau al doilea vers, figurate printr-un semn de punctuaţie (linie despărţitoare, două puncte, punct şi virgulă, punct etc.) şi în sfârşit tristihul trebuie să se termine printr-un substantiv.

Sub aspect estetic haiku-uaxe numeroase reguli care reclamă un studiu aprofundat (vezi lucrarea Interferenţe lirice – Constelaţia haiku de Florin Vasiliu şi Brânduşa Steiciuc, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1989 precum şi revista HAIKU). Amintim câteva dintre cele mai importante reguli.

Regula fundamentală care stă la baza creaţiei poemului haiku constă în faptul că tema de bază al oricărui poem este natura. Haiku-uâşi trage seva din fenomenalitatea naturii. Haijinul – poetul de haiku – este un observator fin şi dibaci al universului de evenimente şi fapte la care este martor, surprinzând din totalitatea fenomenelor înconjurătoare, acele momente singulare care se adresează exclusiv sensibilităţii sale de poet, fenomene unice pe care le transpune în expresie poetică. Aşa cum spunea Otsuji, un teoretician al poeziei haiku, „natura artistului şi mediul înconjurător se contopesc în haiku’.

Una din condiţiile esenţiale ale esteticii haiku constă în aceea că micropoemul este rezultatul unei trăiri unice, redată prin" imaginea care vorbeşte". Prin scurtimea sa, haiku-uimpune exprimarea" lucrurilor obişnuite, neemoţionale, legând intervale plate dintre momente intense „rezultând un poem, „o esenţă concentrată de esenţă pură" (Sir Arthur Quillerlouch).

O a doua regulă a esteticii haiku în directă legătură cu cea anterioară impune ca realitatea empirică „trebuie să fie «prinsă» imediat de poet în impulsul ei dinamic". Fiecare eveniment al întâlnirii subiect creator – obiect având loc o dată pentru totdeauna, durând doar un moment şi „dispărând fără să lase nicio urmă în spats".

Stanca Cionca – niponolog român – afirmă că „şcoala haiku-ueste o ştiinţă a concentrării imaginii în detaliu, în fragment": „Ce tulburător!

Pe poteca de munte un biet toporaş".

Matsuo Basho (1644-1694)

Emil Eugen Pop – alt niponolog român – consideră haiku". Silabe ce dau măsura pasului cu care poetul haljin umblă prin lume, adică prin sine însuşi".

A treia regulă estetică a haiku-utrimite la conceptul mu-shin, cu sensul de fără spirit", cu originea în vidul daoist înţeles ca substanţă, precum golul recipientului care obligă şi supune materia să ia forma sa anterioară, sau spaţiul dintre spiţele roţii care fac roata şi croieşte drumul, „. Lucrurile pun în evidenţă locul gol care le susţine tot astfel cum puţinele cuvinte ale unui haiku pun în evidenţă tăcerea din care s-a născut şi în care se reîntorc" (Andrei Pleşu, Pitoresc şi melancolie, Editura Univers, 1980, p. 173). Acest concept estetic se regăseşte în haiku adesea prin absenţa lucrurilor, prin atmosfera de ceaţă ce le învăluie şi le ascunde, prin starea de evanescenţă care le stăpâneşte, ca în acest haiku: „Vin valuri vuind, darnici o corabie, niciun pescăruş".

Vasile Moldovan (Societatea Română de Haiku – Cercul Bucureşti)

A patra regulă estetică importantă este definită prin

perechea de termeni ryuko-fueki, însemnând vremelnic/veşnic, efemer/etern. Sunt concepte contradictorii care trebuie să se regăsească în poem, echilibrând o parte a haiku-udominată de vremelnicia fenomenală, cu cealaltă stăpânită de constanta non-fenomenală, ambele egale dar opuse ca articulări creative fenomenale.

Vechea băltoacă.

O broască sare plonjând.

Zgomotul apei. „În acest celebru şi mult discutat haiku al lui Bashô, primul vers evocă prin cuvântul vechi, îmbătrânirea, iar prin băltoacă, eternul, în timp ce saltul broaştei evocă efemerul, iar zgomotul apei, prin opoziţie cu liniştea eternă a heleşteului, presupune mişcare, viaţă. Aceste elemente determină ca". Sensul poemului şi o parte a virtuţji sale să ţină de opoziţia dintre adjectivul vechi şi substantivul zgomot". (Ettemble, „Sur la traduction du «haiku»*, în Cahiers roumains d'études littéraires, 1/1976, p. 42).

O altă regulă estetică importantă se bazează pe perechea de termeni wabi/sabi, cu înţelesuri apropiate, de singurătate, melancolie, dezolare, concept utilizat în legătură cu frumuseţea vieţii obişnuite/însingurare, scurgere a timpului, patină a vremii, termen utilizat cu referire la aspectul estetic din literatură.

„Fugind din desiş – nufărul vieţuieşte în sihăstrie".

Matsuo Basho

Haiku-ua apărut în spaţiul literar nipon în secolul 17, astăzi existând în ţara de origine peste zece asociaţii de haiku, câteva reviste, peste o mie de cercuri haiku cu câte o mie de participanţi, având în frunte un poet consacrat, se publică peste un milion de haiku-un pe an, au loc concursuri şi premieri anuale. Micropoemul a pătruns în Europa la sfârşitul secolului trecut şi a fost adoptat de nume prestigioase ale literaturii universale: Ghiorghios Seferis (Premiul Nobel 1963), Octavio Paz (Premiul Nobel 1991), Ezra Pound, Giuseppe Ungaretti, T.W. Holme, Antonio Machado, F.S. Flint, Allen Gingsberg, W.S. Mervin,

Kenneth Yasuda, Donald Eulert, fost – până în anul 1974 – lector de literatură americană la Universitatea A! L. Cuza din laşi. În România haiku-ua fost introdus în deceniul patru de către poeţii AI. T. Stamatiad şi Traian Chelariu şi a fost cultivat de poeţi precum Ştefan Baciu, Aurel George Stâno, Nichita Stănescu, Ştefan Augustin Doinaş, Marin Sorescu, Aurel Rău, Gheorghe Tomozei, Veronica Porumbacu, Toma George Maiorescu, George Grigurcu, Bazil Gruia, Vasile Igna, Gligor Sava, Vasile Smărăndescu (cu un volum de haiku un Cartea însingurată, în Colecţia Revistei Haiku), Nicolae A! Exandru-Vest, Eugenia Bogdan, Virgil Buiat, Liliana Grădinaru şi alţii.

Cu prilejul elaborării lucrării Interferenţe lirice – Constelapa haiku, semnatarul acestor rânduri a descoperit în revistele literare româneşti din perioada 1970-1989 un nou val de autori care semnează haiku, nume noi, mulţi poeţi proveniţi din cenacluri, alţii, nu puţini, debutanţi. Schimbările politice care au avut loc la sfârşitul anului 1989 ne-a permis să editäm, încă de la începutul anului 1990, „Revista de interferenţe culturale româno-japoneze" HAIKU, care publică număr de număr sute de haiku-un traduse şi originale, multe din cele originale redate în versiune engleză şi franceză.

Un poet autentic de haiku este Florentin Smarandache pe care-i prezentăm cititorului român şi prin intermediul versiunilor Domnişoarei Rodica Ştefănescu şi celor francofoni şi anglofoni. Placheta de faţă intitulată Clopotul tăcerii, după o metaforă preluată dintr-un haiku, sugestivă pentru „zgomotul" produs de marele clopot ca accepţie figurată a haiku-ului, al cărui bing-bang e mai curând facere decât orice dangăt şi mai curând încă, ecou al unei tăceri consumate în lectura celor şaptesprezece silabe ale poemului.

Împărţirea celor optzeci de haiku-un pe cele patru anotimpuri a fost realizată atât pe criteriul temei cât şi pe cel al atmosferei pe care o degajă şi care poate avea o înrudire cu un anotimp, dar nu neapărat singurul la care a fost ataşat.

Analiza haiku-urWor poetului, în confruntarea cu regulile la care trebuie să răspundă un haiku şi din care mare parte au fost expuse succint mai sus, pune în evidenţă unele constatări ce merită a fi menţionate atât pentru a înţelege haiku-ucultivat de Florentin Smarandache cât şi pentru evoluţia haiku-uromânesc în general şi a poetului întru haiku.

Poetul scrie un poem cu un număr de silabe distribuite între 9 şi 21 cu maxima pe 15 silabe (16 haiku-urî), urmate de cele cu 17 silabe (12 fta-u-uri) şi cu 16 silabe (10 haiku-w totalizând 50% din volum. Din cele haiku-un cu 17 silabe numai două au versuri cu lungimi de 5 şi 7 silabe, dar nu în ordinea 5 – 7 – 5 ci în ordinea 7 – 5 – 5 ceea ce nu constituie o abatere sensibilă de la haiku. Din cele de mai sus. se poate conchide că poetul nu se încadrează în curentul „clasic" al haiku-ucu formă prozodică fixă, ci în acela al formei libere, cunoscut sub denumirea niponă jiyuritsu noka, foarte răspândită în special peste hotarele Ţării de la Soare Răsare; din tot eşafodajul prozodic poetul respectă doar regula terţinei, numărul silabelor fiind diferit atât între haiku-uri – după cum s-a văzut – şi între versuri.

Este demn de subliniat că majoritatea haiku-urilor – 52, respectiv 64.2% – se situează sub numărul de 17 silabe, lucru rar întâlnit la poeţii de haiku, care de regulă depăşesc uşor norma, nu greu de înţeles pe ce temei. Aceasta pune în lumină o însuşire vădită a poetului – căruia îi este străin retorismul – aceea de a-şi pune poemul sub semnul expresiei poetice lapidare, a confesiunii directe. Mai dovedeşte că poetul, nu mai operează pe expresia poetică a primei formulări. Spre deosebire de poezia cu ritm şi rimă, de poezia cu formă fixă, unde se presupune că există două momente, unul al conceperii şi altul al execuţiei, aplicarea regulilor prozodice permiţând perceperea unei distanţe între gândul poetic iniţial şi expresia lui finală, făcând să se deosebească realul gândirii de „realul efectelor* (Paul Valéry), Florentin Smarandache îşi aşază cuvintele în vers prinse cu mortarul expresiei,

nemaiumblând în structura lui, nicicum. Poetul nu sfidează normele; libertatea totală este norma sa, de aceea îşi permite haiku-uri de 9 şi de 21 de silabe.

Înclinaţia poetului către un tip de poem mai scurt decât haiku-une-a îndreptăţit să intrăm mai profund în structura poemelor sale. Aceasta ne-a condus la identificarea a doua tipuri de poeme în poezia lui Florentin Smarandache. Pe de o parte haiku-uautentic precum aceste câteva exemple de mai jos: „Pe dealuri bătrâne zvon de vite cu ugere mor.

Stropii cad pe asfalt ca nişte grenade. Plouă la plus infinit". „Ca o fată lălâie seara cade în genunchi lângă geam". Între poeziile din acest volurti se pot remarca şi un tip de poem al cărui conţinut, spirit şi structură îl situează în rândul poemelor într-un vers al căror creator a fost poetul român Ion Pillat. Este un tip de poem de 13 sau 14 silabe, construit pe iambi, deci cu o metrică obligatorie la creatorul lui, încărcată de frumuseţe şi graţie, generate de clipele de chin şi sărbătoare ale creaţiei, un poem foarte aproape de spiritul european – Pillat mărturiseşte că a zărit poemul într-un vers în unele versuri ale lui Victor Hugo, care se puteau izola şi vieţui independent de context.

— Dar izvodite din spaţiul mioritic şi deci din sufletul românesc. Florentin Smarandache scrie poezie în tristih respectiv haiku, nebănuind că uneori e mai departe de spiritul dificil al poeziei şi esteticii nipone şi nu mai aproape, ci exact pe terenul autoh ton al poemului într-un vers.

Redăm câteva exemple din poemele care sunt mai curând poeme într-un vers: „Ne ia uşor zefirul pe ascuţite coarne". *" Izbucnesc salcâmii în hohote de muguri. „*" Blajini cocori aduc pe aripă căldura' * „Arinu-şipleacă la pământ, capul greu de somn".

Este un câştig pentru poezie să realizezi poeme într-un vers şi Florentin Smarandache – cultivând specia – cu vântul care-i bate în pânzele desfăşurate larg, ne poate oferi în viitor un florilegiu de nestemate, care să-l situeze

în galeria domnilor urmaşi ai lui Ion Pillat, întru acest tip de poem, printre nume de poeţi precum Lucian Blaga, Virgil Teodorescu, Bazil Gruia, Ion Brad, Grigore Vieru, Gheorghe Grigurcu, Ion Serebreanu, Nicolae Ţaţomir, Lazăr Cerescu, Valeriu Bucurescu, Ion N. Dar a şi. Geo Bogza, dar şi alţii.

Temele abordate în poeme respectă regula fundamentală ahaiku-u fiind extinse pe un diapazon larg al elementelor naturii în toată diversitatea ei. Poetul trezit de răsăritul soarelui iese în curtea sa de la ţară (rar apare strada şi oraşul), străbate uipe şi îşi culege de aici subiectele: soarele, ţarina, florile – ghiocei şi brebenei – cărarea pomii – salcâmi, brazi, plopi, arini, tei.

— Cerul albastru, păsările – privighetoarea, cocorii, bâtlanti, vulturii – ţăranii, dealurile cu vite, porumbul, clopotul, buciumul, via, vinul, inima, gândul, viorile, muzica, dansul, clorul, seara stelele, luna îndrăgostiţii, norii, ploaia, burniţa crivăţul, durerea, moartea, acestea sunt temele predilecte ale poetului. Este în acest florilegiu concentrat, aproape tot ce găsim în sute de haiku-uri la marii clasici japonezi ai speciei în toate/ja/Teu-urile este ancorat puternic în realitate, ştiind lecţia niponă că „fără realitate nu există haiku”. Respectă şi aplică regula „timp-spaţiu-obiecf total sau parţial: Fragezi ghiocei ce? Blapri cocori aduc când? Trag de sub zăpadă unde? Pe aripă unde? Primăvara când? Căldura ce?

În aceste haiku-uri primăvara şi cocorii nu sunt răspunsuri gramaticale la interogaţia ce? Ci la când? Termenii din răspuns definind structural anotimpul în care se petrece acţiunea din poem şi constituind Wgo-ul.

Să încercăm să pătrundem în intimitatea poemelor şi în arsenalul mijloacelor poetice ale lui Florentin Smarandaohe. Cele optzeci de haiku-uri sunt grupate pe anotimpuri: primăvara 12 haiku-uri, vara – 28, toamna – 25, iama – 15. În cadrul acestor grupe sunt haiku-uri cu temă ţinând direct de natură – tip pastel – şi poeme cu caracter reflexiv în care autorul cugetă prin imagini de puternică expresivitate.

Poetul îşi începe cartea şi capitolul primăvara văzându-se surprins de timp: simplă privire, aruncată sub semnul observaţiei sau nu cumva descoperirea sa întru semnificaţie? Nu ştim: Timpul deschide fereastra unei clipe şi se uită la mine”. Parcă în replică la semnul de întrebare pus de timp vine răspunsul în care se prezintă:

Tânăr sunt ca un început sub clopotul răsăritului”. Triada tânăr-început-răsărit reprezintă strigătul unei vârste ce are de adus lumii o vestire, pentru care se aude şi clopotul de chemare a răsăritului.

Apoi poetul intră semeţ – aşa cum parcă a vrut să ne apară la acest început de carte – în anotimp, asistând la procesul naşterii naturii. El nu contemplă însă natura, ci descoperă procesele ei tainice, spunându-ne cum vine primăvara şi cum umblă zefirul prin lume, cum ţarinile îşi arată foamea, cum cresc lăstarii, cum vin cocorii şi cum râd salcâmii. Florentin Smarandache are sub priviri aceeaşi primăvară văzută şi de Alecsandri, în care însă trecerea „din inima lucrurilor în propria inimă s-a făcut cu un cod diferit, propriu laboratorului său de creaţie, cu care va opera de altfel întreaga lucrare. Pe parcursul analizei vom încerca să descifrăm codul său şi de vom reuşi vom avea şi diferenţa de registru poetic dintre pastelul clasic şi cel cultivat de „tânărul” poet

Când începând cu haiku-ul nouă poetul începe să-şi mărturisească unele gânduri proprii, el nu o face cu terminologia specifică domeniului, ci împrumută conceptele din recuzita naturii. Căci pe el nu-l frământă o idee, ci îi „Zbârnâie gărgăunii mulţi ai unui gând”.

Vara e bogată în poeme ce dovedesc câtă poezie se poate concentra în cele 17 silabe ale haiku-u s-atingi cu fruntea diminepi cântecul privighetorii”. „Diafane mirosuri, prin lunci îşi caută floarea”. Zăresc ţărani în carul cel lung şi mare al cerului”.

Spectator atras de mirajul hazardului, de miracolul aleatorului, în textura cărora decriptează accente ce scapă ochiului comun, poetul vede cum „ţâşnesc izvoare” din cântecul păsărilor, cum”. Torid. Soarele îngheţat/şi

priveşte fix”, constată oboseala salcâmilor „în căldura lichidă a verii”, aude un „zvon de vite. pe dealuri bătrâne”, simte cum „clocotesc stelele” în „sângele albastru/din cer, în timp ce undeva în sat, „un felinar aprins/dăculumina/de gard”.

Nu mai puţin bogat în calofilie se arată cel de-al treilea anotimp al anului: „Toamna pictează stins strigătul florilor adormite”.

Aşa cum este de presupus – trăind în străinătate de peste cinci ani – poetul îşi compune poemele din amintiri, din reminiscenţe, din gânduri de toată ziua, din imagini actuale, analogii de situaţii cu cele trăite în ţară, oferindu-şi sieşi senzaţia continuităţii prezenţei sale pe pământul natal şi nouă dovada puternicii sale ancorări în realitatea românească. O simplă bancă goală văzută aiurea fi permite montarea unui scenariu în absenţă: „Pe-o bancă lângă lac un sărutşi-ndrăgostipi nicăieri.

Poetul e martor! A ofilirea florilor, la plecarea păsărilor, dar el vede altfel decât noi toţi câmpul plin de drugi coapte: „Porumbii/îşi aprind felinare/sub braţ”. Chiar dacă în Arizonateii nu există, poetul scrie despre „Eminescieni tei/în palide hemoragii/de frunze”, iar când”. Vântul bate/. Pomii/îmi întorc spatele. El însuşi recunoaşte că „Vinul/pteură-n pahare/amintirr şi uneori când „Prin noroiul nopţii/stelele umblă/în cizme” mai „Desfac o sticlă/plină/cu doruri posomorâte”.

Lama debutează cu un haiku de zile mari: „Rege pe străzi

Crivăţul cu buzunarele goale”.

Majoritatea haiku-urilor din acest anotimp se situează în zona reflecţiilor personale, destăinuiri despre lucruri, unde aflăm că „Viorile îşi trec/corzile/prin urechile noastre”, sau cum „La fereastră/lumina atârnă greu/de veioză, dar sunt şi mărturisiri despre sine. De astă dată însă nu mai” Fuge năprasnic/pe tălpile mele/cărarea”, aşa cum simţea drumul primăvara; acum în iarnă se simte ostenit, „Dar gonesc/să prind de mână/timpul”, poetul simţind că acesta i-a luat-o înainte; mai mult el simte cum

„Cade cortina/ca o noapte grea/de decembrie”. Dar îşi încheie volumul cu o notă optimistă: „Să nu mă aşteptaţi, voi întârzia puţin printre stele”. parcă dorind să ne reamintească funcţia de visător împătimit – subliniată explicit în chiar haiku-ul anterior – şi că revenit de acolo ne va oferi următorul volum de poeme.

Lectura haiku-untex ne-a prilejuit descoperirea unui poet care şi-a făurit din natura înconjurătoare trainică muză, lira sa fiind acordată la tonurile şi frecvenţa vibraţiilor acesteia Reţinem de asemenea faptul că poetul instrumentează a doua lege fundamentală a naiku-u în conformitate cu care realitatea este «prinsă» în imediatitatea sa crudă, ferindu-se să atingă treapta a doua a descrierii, operându-se pe prima, a numirii lucrurilor. Iar dacă numirea o face în metaforă, alegorie, comparaţie, metonimie, fără îndoială că acesta este limbajul său primar, al „realului gândirii” – amintit mai sus – unde figura de stil îşi are matca şi de unde survine în notaţie poetică cu uşurinţa rostirii curente.

Florentin Smarandache utilizează o figură de stil percutantă purtând pecetea lirică a paradoxismului – hohote de muguri, şerpi de lumină, zâmbetul ştirb, strigătul florilor, clopotul tăcerii, noroiul nopţii – aici în haiku întrucâtva atenuată de legile lirismului acestei specii de poezie, nu într-atât încât să uite de regula de argint a micropoemului – fueki-ryuko = eternul/efemerul – prezentă în majoritatea poemelor sale: timpul/eu, norii, marea/pasărea universul/adierea infinitul/ploaia, deşertul/florile, stelele/noroiul etc.

Haiku-iA său este încă o probă reuşită a acestei specii de poezie niponă, în creaţia românească, la intersecţia cu poemul într-un vers, iar Florentin Smarandache intră în circuitul de poeţi de haiku pe uşa din faţă. Volumul de faţă dă temei speranţei că poetul va ridica ştacheta propriului poem în beneficiul propriu, al poeziei în general. Editura Haiku, care a pregătit volumul pentru tipar i-a acordat o şansă în plus de a fi accesibil şi cititorului francof on şi anglofon. Străduinţa de a reda în

cete două limbi în chipul cel mai fidel posibil forma românească a poemelor şi a prefaţei aparţin domnişoarei Rodica Ştefănescu, redactoră a revistei HAIKU.

Florin Vasi Ku*

Bucureşti, 14 noiembrie 1992

— Florin Vasiliu este autor al unor cunoscute lucrări despre cultura, civilizaţia şi istoria Japoniei (Pe Meridianul Yamato, Ed. Sport Turism, 1982, De la Peart Harbor la Hiroshima, Ed. Dacia, Chij-Napoca, 1966, Interferenţa lirice – Constelata haiku (împreună cu Brânduşa Steiciuc), Ed. Dacia, 1989, Umbra libelulei. Antologie a haiku-ului românesc, Bucureşti, 1993, Japoneza în 30 de zile. Editura Garamond, Bucureşti, 1993 (în colaborare cu Ştefan Benea). Este membru a Uniunii Scriitorilor din România, Preşedintele Societăţii Române de Haiku, membru al Asociaţiei Internaţionale de Haiku din Japonia.

PRIMĂVARA LE PRINTEMPS THE SPRING

Timpul deschide fereastra unei clipe şi se uită la mine.

Time opens the window of a moment and watches me.

Le temps ouvre la fenêtre d’une seconde et me regarde.

Tânăr sunt, ca un început sub clopotul răsăritului.

I am young like a begining under the bell of the sunrise.

Je suis jeune comme un commencement sous la cloche du lever.

Fragezi ghiocei trag de sub zăpadă primăvara.

Tender snowdrops drow up the spring from under the snow.

Des tendres perceneiges tirent de dessous de la neige le printemps.

În arături adânci ţarina deschide gura.

Through deep ploughings the field opens its mouth.

Dans des labourages profonds le champ ouvre la gueule.

Ne ia uşor zefirul pe ascuţite coarne.

Zephyr is lightly taking us on sharpened homs.

Le Zéphyr nous prend à l’aise sur des ramures aiguisées.

Lăstarii pe margine cresc în sensibilitate.

The border copse grow în sensibility.

Les surgeons du bord augmentent en sensibilité.

Blajini cocori aduc pe aripă căldura.

Kind cranes bring the warmth on the wing.

Des grues affables amènent sur l’aille la chaleur.

Izbucnesc salcâmii în hohote de muguri.

Acacias are bursting into laughters of buds.

Les acacias éclatent de bourgeons.

Bate briza dinspre partea de răsărit a inimii.

The breeze blows from the Eastern şi de of my heart.

La brise soufflé de l’est de mon cœur.

Zbârnâie gărgăunii mulţi ai unui gând.

Maggots are buzzing lots of a thought.

Ils bourdonnent, les frelons – nombreux – d’une pensée.

Fuge năprasnic pe tălpile mele cărarea.

The road is rashly running of my steps.

Le sentier court à l’imprévu sur mes talons.

Se prelinge-ncet pe faţă visul nostru matinal.

Our morning dream is slowly trickling upon the face.

Li se suinte doucement sur le visage – notre rêve matinal.

VARA L’ÉTÉ THE SUMMER

NATSU

S-atingi cu fruntea dimineţii cântecul privighetorii!

To touch with the morning brow the nightingale’s song!

Atteindre avec le front du matin le chanson du rossignol!

Printre rânduri un glas mi-aruncă flori.

Among the lines a voice throws me flowers.

Parmi les lignes une voix me jette des fleurs.

Vezi pasărea ceea? Din cântecul ei ţâşnesc izvoare.

Do you see that bird? Springs râse out of its song.

Vois tu cel oiseau?
De son chanson ils jaillent des sources.
Torpid sub boltă, soarele a-ngheţat şi priveşte fix.
Torpid under the sky sun has frosen and stares.
Torpid sous la voûte, le soleil s'est gelé et regarde fixement.
Păsările-s cumva orbite de lumină?
Valurile izbesc marea?
Are the birds somehow blinded by the light?
Are the waves hitting the sea?
Les oiseaux şont aveuglés par la lumière?
Les vagues heurtent la mer?
Ca un curcubeu flutură din steag metafora.
The methaphor flutters its flag like a rainbow.
La métaphore voltige son drapeau comme un arc-en-ciel.
Viespare chtonice de brebenei. Şerpi de lumină.
Chtonish wasps nests of hollowwort. Serpents of light.
Des guêpiers chthoniens de corydales.
Des serpents de lumière.
Au obosit salcâmii în căldura lichidă a verii.
The acacias got thired under the lichid heat of summer.
Les acacias ont fatigué dans la chaleur lichide de l'été.
Diafane mirosuri, prin lunci îşi caută floarea.
Diaphanous flavours across the meadows seek for their flowers.
Des parfums diaphanes cherchent leurs fleurs à travers des herbages.
Brazii drepţi zvâcnesc spre cer din frunţi.
The straight pines throb up to the sky from peaks foreheads.
Les droits sapins bondent vers le ciel du fronts des sommets.
Un copil aleargă de-i iese sufletul prin urechi.
A child runs of loosing soul by the ears.

Un enfant court que son ime lui sort par les oreilles.

Pe margine plopii cară în spate poteci.

On the edge poplars carry roads on their back.

Au bord, les peupliers charroyent des sentiers au dos.

Pe dealuri bătrâne zvon de vite cu ugere moi.

On old hills rumour of cows with's. oft udders.

Sur des vieilles collines rumeur des bêtes aux piş moux.

În mica adiere pocnesc izvoarele-din-univers.

In the light breeze there are bursting the springs-of-universe.

Sous le soufflé léger ils crèvent les sources-de-l'univers.

Printre fulgi de soare zâmbetul ştirb al unui copil.

Among sun-flakes the toothless smile of a child.

Parmi des flocons-de-soleil le sourire édenté d'un enfant.

Muzica este un vis trecând printre stele.

Music is a dream passing among the stars.

La musique est un rêve passant parmi les étoiles.

Dansatorii trec la braţ cu câte-o melodie.

Dancers are passing arm în arm with a melody.

Les danseurs passent une chanson au bras.

Sub aripi pajura strânge văzduh-cu pene desfăşurate.

Under its wings, the royal ea gle is gathering the air-with unfolded feathers.

L'aigle impérial amasse de l'air sous şes ailles-avec son plumage déployé.

Prin insolente unduiri acvilonul îmi dă palme uşoare.

By saucy wavings the Northen wind lightly palms me.

Par des insolentes ondulations l'Acvilon me gifle doucement.

Norii atârnă ca nişte lustre imunde şi viaţa trage de timp.

The clouds hang like foul chandeliers and the life is taking time.

Les nuages pendent comme des lustres immond et la

vie tra îne le temps.

Stropii cad pe asfalt ca nişte grenade. Plouă la plus infinit.

The drops fall on the asphalt like grenades.

It is raining at plus infinite.

Des gouttes tombent sur l’asphalte comme des grenades. Îl pleuţ au plus infini.

Ca o fată lălâie seara cade în genunchi lângă geam.

Like a lubberly girl evening falls on its knees next to the window.

Comme une fille balourde la soirée tombe ¿1 genoux () coté de la fenêtre.

În sângele albastru din cer clocotesc stele.

In the blue blood of the sky there are stars secthing.

Dans le sang bleu du ciel bouillonnent des étoiles.

Arinii-şi pleacă la pământ, capul greu de somn.

The alders bend upon the field their head, heavy of sleep.

Les aunes penchent vers la terre, leur tête lourde de sommeil.

Ca o barcă prin văzduh luna se gudură-n ape.

Like a boat through the air, moon fawns into waters.

La lune, comme une barque à travers l’air se frétille dans les caux.

Zăresc ţărani în carul cel lung şi mare al cerului.

I see peasants in the sky’s long and big Bear.

J’aperçois des paysans dans la longue et grande ourse du ciel.

Un felinar aprins dă cu lumina în gard.

An enlighted street lamp hits the ferice with its light.

Un réverbère allumé frappé la clôture avec să lumière.

Vise dulci aleargă desculţe pe străzi.

Sweet dreams run barefooted on the street.

Des rêves douces courrent à pieds nues sur les rues.

TOAMNA L’AUTOMNE THE AUTUMN

Toamna pictează stins strigătul florilor adormite.

Autumn faintly paints the cry of the aslept flowers.

L’automne peint pâlement le cris des fleurs endormies.

Pe-o bancă lângă lac un sărutşi-ndrăgostiţii nicăieri.

On a bench near the lake a kissand the lovers nowhere.

Sur un banc au près du lac un baiser-mais les amoureux null part.

Florile s-au închis pe marginea zărilor una câte una.

Flowers clamed on the horizons edge one by one.

Les fleurs se şont fermées sur le bord de l horizon une à une.

Prin aerul ludic o nuntă evanescentă de bâtlani.

Through the ludic ar an evanescent wedding of herons.

À travers l’air ludique une noce évanescente de hérons.

Porumbii îşi aprind felinare sub braţ.

Coms switch on lantems under their arm.

Les maïs s-allument des réverbères sous le bras.

Eminescieni tei în palide hemoragii de frunze.

Eminescian lime trees în pale haemorrhages of leaves.

Les teilleuls d’Eminescu dans des pâles hémorragies des feuilles.

Buciumul sună şters din marele clopot al tăcerii.

The horn is weakly blowing from the great bell of silence.

Le cor sonne pâlc de la grande cloche du silence.

În sfere-nalte se aude albastrul din viori cum cântă.

În high spheres one can hear the blue playing the violin.

Dans de hautes sphères îl’s entende le bleu des violons chantant.

Pedantele flori îşi închideau ferestrele într-un deşert infinit.

The prig flowers were closing their windows în an infinite desert.

Les pédantes fleurs fermaient leurs fenêtres dans un

désert infini.

Bate vântul, bate şi pomii îmi întorc spatele.

The wind blows, blows, and the trees turn their back to me.

Le vent soufflé, soufflé, et les arbres me tournent leurs dos.

Se mai zbate puternic o libelulă într-un ceas.

A dragon fly is still strongly struggling within a clock.

Elle se débate fortement encore, une libellule dans une montre.

Plutesc zgribulite în bărci de salvare sufletele noastre.

Our souls huddedly sau în saving boats.

Nos imes voguent grelotants dans des barques de sauvetage.

Vie culeasă de soare şi stoarsă de lumini.

Wineyard harvested by the sun and squeezed by lights.

Vignoble récolté par le soleil et tordé par des lumières.

Vinul picură-n pahare amintiri.

The wine drops into the glasses memories.

Le vin igoutte des souvernirs dans les verres.

Desfac o sticlă plină de doruri posomorâte.

I open a bottle full of gloomy longings.

J’ouvre une bouteille bondée des désirs maussades.

Mai trec vânturi într-o barcă de aer.

Winds are still passing în a boat of ar.

Ils passent encore des vents dans une barque d ’air.

Plouă lung de cresc muşchi şi licheni de-a dreptul pe inimă.

It is so longly raining that moss and lichens grow just upon the heart.

Îl pleuţ şi longuement cu ils poussent des mousses et des lichens même sur le cœur.

Ascultă furtuna cum cântă nebună în turbări de vânt!

Listen to the storm madly singing în rages of wind!

Écoute la tempête comme elle chante follement par

des rages de vent!

Prin bălţi adânci şchioapătă strada.

Through deep puddles the street is limping.

À travers des marais profond la rue boite.

Prin noroiul noppi, stelele umblă în cizme.

Through the night’s mud stars are walking with boots.

À travers la boue de la nuit, les étoiles marchent à bottines.

Marea-şi fierbe măruntaiele în oraşul de pe dig.

The sea tortures its entrails in the pier town.

La mer bouille şes entrailles dans la ville du môle.

Seara stinge cerul, în lucruri se face târziu.

Evening switches off the sky. In things it’s getting late.

La soirée éteint le ciel. Dans les choses il fait tard.

Un cer ingenuu ce îl ridică doar amurgul.

An ingenue sky that only the twilight rises it.

Un ciel ingénu que seulement le crépuscule le lève.

În vârful norilor bătrână luna cu cearcăne de noapte.

In the top of clouds the old moon with dark rings of night.

Au sommet des nuages la vieille lune à cernes de nuit.

Un marş funebru mână burniţa târzie. Şi-atâta melancolie!

A funeral march drives the late drizzle.

And so much melancholy!

Une marche funèbre mène la bruine tardive. et sunt de mélancolie!

IARNA L’HIVER THE WINTER

FUYU

Rege pe stràzi-Crivàpji eu buzunarele goale.

King in the streets-the North wind with empty pockets.

Il est roi sur les rues-le vent du nord, à poches vides.

Statul albe în lava cernită a vremii.

White statues in the sifted lava of time.

Des statues blanches dans la lave tamisée du temps.
Viorile îşi trec corzile prin urechile noastre.
The violins pass their strings through our ears.
Les violons passent leurs cordes par nos oreilles.
Zăbrele de tenebră, Merg himerele în cârje sprijinite.
Lattice of tenebrousness. The chimaeras go proped ori crutches.
Barreaux de ténèbres. Les chimères marchent en s-appuyant aux béquilles.
Ca-n sicriese-nchid ochii în orbite. Moartea va rămâne viei
Like în coffins eyes are locked into the sockets. Death will stay alive!
Comme dans des coffres les yeux se ferment dans les orbites.
La mort restera vive!
Amiaza mohorâtă ca o conservă de peşte stricat.
Gloomy noon like a tin of tainted fish.
Midi sombre comme une conserve de poisson altéré.
Dar gonesc, gonesc să prind de mână timpul.
But I’m running, running to câtch by its hand the time.
Mais je cours, je cours pour prendre par la main le temps.
Încep să forfote pe stradă grijile cu oameni în gură.
Worries start to teem on the street with people into the mouth.
Les soucis commencent à furmiller dans la rue avec des gens dans la gueule.
Dureri iraţionale pălmuiesc nefiinţa din mine.
Irrational pains slap mine unbeing.
Des chagrins irrationnels giflent mon néant.
În faţa oglinzii ca în faţa propriului tău suflet.
În front of the mirror like în front of your own soul.
Devant le mirroir comme devant ton propre ime.
Poeme galante cu cravată la gât etalate pe scenă.
Gallant, necktied poems showed off on the stage.
Des poèmes galants à cravate au cou étalés sur la

scène.

La fereastră lumina atârnă greu de veioză.

In the window the light heavily hangs from the lamp.

À la fenêtre la lumière pèse lourd de la veilleuse.

Şi noaptea sublim se ridică în patru labe pe lună.

And the night is wonderfully rising up on all fours upon the moon.

Et la nuit, sublimement, s élève à quatre pattes sur la lune.

Cade cortina ca o noapte grea de decembrie.

The curtain falls like a heavy night of December.

Le râdeau tombe comme une lourde nuit de décembre.

Më culc ades pe o saltea de vise.

I often go to sleep on a sofa of dreams.

Je me couche souvent sur un matelas de rives.

— Sànu më aşteptaţi, vol întârzia puţin printre state.

— Do not wait for me, I'll linger a little among the stars.

— Ne în attendez pas, attarderai un peu parmi les étoiles.

Florentin Smarandache, a poet with the Dot under the i

The author of these lines is confronted with two assertions. The first one: who is Florentin Smarandache? The second: the poet has no biography; his poetry is his biography. But the latter assertion comes to eliminate the former and, the problem of choise is no longer a problem. However, when a reader would be interested în a poet's life? A passionate reader of poetry might answer: „never", while another particulary impressed by the poet's work may feel the need to know some data about his life.

Poets impose themselves with difficulty to the world of readers. A volume of poetry, has a circulation of 2 – 3.000 copies even în good times. After ten titles written în 15 – 20 years, a poet is known only by those 30.000 readers, owning sometimes only a single title from his ten ones. If those who read him are ten times more, the poet in

question may consider himself well placed in the conscience of his nation. These considerations may be approached to those poets who have lived here – în România – and have published book after book at the Romanian publishing houses. But this „happy regime" is not for Florentin Smarandache, who from 15 titles could see only two books published at home, with more than 12 years between their issue. Meanwhile, he wasn't allowed to publish here and be took the way of the exile. And this is why today, opening this volume – and leaming for the first time about Florentin Smarandache – the reader who discovers – only from these 80 haiku – a genuine poet – is entitled to wonder who is this poet, what has he written and what is the echo of his other books?

Florentin Smarandache is stil young for one can speak about his biography. At his return at home for talking part at the delivery of his latest book, we decided together to publish this volume simultaneously în România and U. SA. I thought it was necessary to mention here his scientific and literary merits, so that, especially the Romanian readers would not to be found among the last people who le-am of the activity of a compatriot se productive în some segments of culture.

Florentin Smarandache was bom în 1954, în Băiceşti – Vâlcea, and he graduated from the Faculty of Mathematics at the University of Craiova. He worked as programme analyser at IUG Craiova (1979-1981), teacher at the Collège în Băiceşti (1981-1882), profesor at the „Sidi El Hassan Lyoussi" Collège în Sefrou Marocco (1982-1984), teacher în mathematics at the „Nicolae Băteescu" Collège în Craiova (1984-1985) and then at the school în Drăgoteşti – Dolj (1985-1986); finally he lost his job, earning his living by preparing school-people and students (1986-1988). From this short sequence of didactic activies during the „golden days" finished in unemployment is brought to evidence a light ascendent trajectory followed by an undeserved collapseone may guess the moment when, being rejected to participate with speciality works

at Congresses on mathematics în Canada and California, he openly manifested his disconteniment and his first sign of disagreement towards the totalitarian regime, and as aresult of this fact he lost his job. He couldn't bear the situation and, în 1988 he managed to croos the border illegally and arrived în Turkey, where he taught French for a year and a half. În 1990 he reached the U.S. A where he became profesor, and are passing the Master exams at the University of Tempe – Arizona, under the coordination of Prof. Bremmer. He is working now as research engineer at the Honeywell Computers Corporation Inc. În Phoenix – Arizona, where he lives with the family who joined him at the begining of 1991.

Florentin Smarandache isn't a refugee în literature because he has failed in his speciality. He's published four works on mathematics în Fes and Casablanca (Marocco) and Chicago (U. S. A.), over 40 articles în reviews of mathematics în România, Germany, Netherlands, Switzerland, Canada, U.S. A and he's been present with works at national and internaţional seminars, colloquies, symposia and congresses în Craiova and Yassy (România 1978), Calgary (Canada 1986), Berkeley (1986), Los Angeles (1989), Las Cruces (México 1989). He is the author of the Smarandache Function from the Number Theory [T: Z* → X, T (n) is the smallest integer such that in! Is divisible by n], included – like other main works – în dictionaries, anthologies and encyclopedias of speciality in Great Britain, France, Spain, U.S.A. He is member of the Mathematics Association in România (1990), and of the American Association on Mathematics (1983).

The literary debut of Florentin Smarandache took place în 1979 at the „Năzuinţe" („Aspirations"), Magazine, with the poem „Figures have started vibrating". He continues to publish here and there poems în different literary reviews. În 1980 together with a group of young writers he launches „The Paradoxist Movement". The editorial debut was made by the volume of poems

„Formule pentru spirit” („Formulae for the Spirit”), Bucharest, Editura „Litera” 1981. În 1983, the volume was translated in French by Chan tal Signoret from the University of Provence. The French translation, entitled Etat-de-moi”, („The Ego Status”), undersigned by the poet Ion Pachia Tatomirescu from Timişoara, appeared in the same year at the Expres” Printing House, from Fes, Marocco. This was followed by Culegere de exerciţii poetice (Collection of Poetical Exercises), Fes, Marocco 1982.

Legi de compoziţie internă. Poeme cu Probleme Iaws of Internai Compesition. Poems with. Problems), Fes, Marocco 1982, all in Romanian, and than, a series of volumes, in French: Le sens du non-sens, Fes, Marocco, 1984, containing a non-conformist manifesto for „a new literary movement the Paradoxism”, Antichambres et Antipoésies ou bizarreries, Fès, Marocco, 1984, and Le Paradoxisme: un nouveau mouvement littéraire, Bergerac, France 1992. The same year it also appeared America, paradisvi diavolului (America, the Paradise of the Devil), journal of an emigrant, edited by Editura „Aius” Craiova. The majority ofhis works were, fully or în part, translated into English, French, Spanish, Portuguese, some of them having a third edition in S.U.A. The poet has collaborated at to literary reviews în România, France, Belgium, Turkey, India, Japan, Germany, Canada, Australia, Marocco, U.S. A

He’s also been awarded în România with literary prizes (1981, 1982) and in France (1990). He was elected as Irtemauonal Eminent Poet by the International Academy of Poets from Madras (India, 1991), and obtained the „Honorary Diploma în Fanciful Poetry” at the Contest of the Academy of Fubtogy and Art, from Périgord (France 1992). His poetry was selected în nine literary anthologies appeared în Craiova (1980), Caen, Puymeras, Paris, Bordeaux (1989, 1990, 1991), New York, Colorado (1991, 1992), Seul (1991). He also bas two journals of emigration, with over 1.000 pages and four plays, some of them vritten

for children. One of these, Out in the left Field (Străin de cauză) has already been performând on the stage of a theatre from Phoenix (U. SA.). A lot of other hundreds of poems în manuscript are on the way to printing houses or almost ready to meet their readers.

There is still time until it will say about Florentin Smarandache that his work can't be studied without knowing his life, when it will be anallsed – to parafrase Oscar Wilde – how much genius and how much talent were distributed and still can be found in his life and, in his creation. But from these few directions of his literary steps, one can distinguish three ones: the prose – comprising the journal and the plays – the paradoxist movement that he promoted, and the poetry.

His published prose în România consist only in the book America, the Devil's Paradise – journal of emigration – covering the period between 23 March 1990, when he left Turkey, and 3 sept 1991, a period spent in the U.S.A. It is a severe and instransigent radiography of the space he's lived în attentively observând by him after the experience gained within the totalitarian sistem. The journal reveals lived facts, a concrete reality, with quite a few dements of shock, all în a fluent language, with shorts sentences, written with nerve, reminding us Hemingway's style. The university profesor Ion Rotam, refering to this work points out mat it is „a book of great succes, written with a lot of poetical talent and polemic verve, reflecting the bkernesses and the out of common adventures of a young Romanian intellectual who, escaping from the communist România didn't meet". He has the Romanian language, in all its expressivity, in the tip of his nib. The Oltean and the peasant from the bottom of his soul come out to light în a charming way among so many sarcasms and puzzles of the strangered, little, beginner, Panait Istrati" („Romanian Reality, 1 sept. 1990).

Concerning the paradoxism and the literary mouvement promoted by him – statuated in 1983 and definitely led by Florentin Smarandache – they have, as an

ideatical basis, concepts and thesis identical or closed to those promoted by the modern literary currents, running on the known ways of negation and of vanguard absurd. Having its roots în Pablo Picasso and Georges Braque's cubism, in the cult of creative inconsistence of the futurism of Marinetti, Hlebnicov and G. Govoni, in the negation of any link between thought and expression, thesis sustained by the dadaists, such as Tristan Tzara, H. Ball and R. Huelsenbeck, în suprareatism, perceived as modern nihilism and consistently practising „the psychical automatism and the order of thought in the absence of any control of the thought" (Jacques Gaucheron), come to the fore at the begining of this century by André Breton – through its manifestos rather than through its poetry – but with brilliant characters like R. Des nos, A. Arta ud, L. Aragón, P. FJuard, giving birth to currents, schools and poets without some adhesion to a poetical catechism. In our country had aligned with this current Ilarie Voronca, C Nisipeanu, M.R. Paraschivescu, Ion Vinea.

After World War II, the West was assaulted by the neovanguard, postmodernism, experimentalism, a-mi ail sorts of new schools, like Izidor Isou's lettrism, neodadaism etc „În comparison with the great centres in the world, Bucharest was after 1945, the most fertile center of artistical experiences and, dare I say, the most orthodox" (Aurel Dragoş Munteanu; Opera şi destinul scriitorului, The Writers Work and Destiny, Cartea Românească, Bucureşti 1972, pag. 132) here becoming famous poets like Gherasim Luca, Trost – the creator of oniromancy. Paul Păun, Ion Caraion, Virgil Teodores-cu.

With regard to the paradoxism, the appearance of this movement – whose roots were plenty watered, by the absurd and satured with contradictions, and paradoxes universe of the late sistem – is not just a name labelling a sort of a literary scandal, destined to an ephemeral glory. The essence of paradoxism consists în negation, having on its literary frontispice the emblem NON. In the „Nonconformist Manifesto", published in the volume of

poems Le sens du non-sens (1983)

Florentin Smarandache displays some of the mechanism of the paradox ism: excesive contradictions, strong antithesis, figurative expressions, taken as literal sense, semantical transformations, contradictorian comparisons. Speaking about the literary paradoxist mouvement, the literary critic Constantin M. Popa reconfirms the possibility to enlarge the literature trought negative concepts. „Paradoxism does not intend to distroy literature. It is interested în finding a new writing practice, efficient and tenskmed, preserving the energy rezulting from the touch of opposite semantic fields. But the impact will be always unforeseeable (...). The paradigm of negation becomes literary obiect because everything (...) falls back în literature. It is an unavoidable paradox".

Paradoxism is then". The belief that into yhe space of the poem can enter everithing (...) a literature «disappears» while it is still being written* (...) the paradexists experimenting with lucidity the tragical consequences of the language discrimination (The Literary Paradoxist Movement; Xiquan Publishing House, Phoenix-Chicago, 1992).

„Studying the negauvist atitude within literature" one can observe that „the paradoxism existed before the statuatkm of the paradoxist movement" (CM. Popa; q.w.). The series of paradoxist poets is formed – according to the same author – by Urmuz, Mihail Cosma (Claude Semeţ), friend of Marinetti, Geo Bogza, Tascu Gheorghiu, Gelu Naum, Nichita Stănescu, Marin Sores-cu. The poet Ion Pachia Tatomirescu, adus also Leonid Dima, Emil Brumaru.

Florentin Smarandache launched the Literary Paradaxist Movement not only by a manifesto. He ateo brought in the patrimony of The Movement from its very begining three volumes of poetry, spread all over the world, knowing a large echo. The literary Paradaxist Movement has rerjresentauves in the literatures from România, France, Belgium, Canada, U. SĂU. K., Germany, Spain, Poland, Brasil, Marccco, Camerún. Radiographying

his volumes of poetry, sugestrvery entitled Nonpoems, Formulae for the Spirit, The Sense of the non-sens, and others, we discover a poem where contradictions, associationns, contrasts, aximorone, paradox are in the best company. „At the Both of a Demise", The Insolent Politeness", „At the Hight of the Fall", „The Practice of the Theory", „Breakfast of Illusions", „Indigeste Poem of Digestion „are some titles of poems which surprinse the lectures; they not only let the reader" perplex, shocked and undecided „but they also" make the brain vibrate" (Robert Chasseneuil – Member of" Art and Poetry of Touraine „– France). 11 ère it is an example of most" inocent „of his poems, called" Lesson of Philosophy, „It is raining and the Saints are rotting în churches/at the windows the thought/flap the wings/Let's then come to philosophical/meditations – close the eyes and let's go/Anyone is smaller than oneself/-Te be, is it a projection into infinite? /We are of negligibile size, but we want/ea ch, to be a bigger nothing/-The void is the emptiest emptiness/-l have an" I have not „of my own/the rain raps rhytmically/like the Wood/waters are running to the future".

The titles of the poems as well as the philosophical „thesis" from this poem are significant examples for the poet's propensity for bringing în light contradictions, antithesis, paradoxes; as well as mastering the skill of essentialised expressions, which makes him a potenţial poet of short poems, either for haiku or even for poem în a single verse. It was not a little joy when, în 1990 the poet ion Pachia Tatomirescu from Timişoara sent us some of the Florentin Smarandache's haiku to be published in our Magazine HAIKU.

For the reader who leams for the first time about the haiku, we consider necessary to open a parenthesis, in order to explain some useful notions before reading the poems.

The haiku micropoem, of Japanese origin, is a species of poetry with fixed form, which is characterised by three

group of rules: prozodical, structural, and aesthetical ones. On the prozodic aspect, the haiku is a tristich with 17 sylabbles as a whole, distributed în three lines by the rule 5 – 7 – 5. Structurally, the tristich must comprise kigo, a word indicating the season of action of the topic and the answers to the triad of questions – when? What? Where?; it must have kireji, that is a cesura after the first or the second line, indicated by a punctuation mark, (hyphen, colon, semicolon, full stop etc) and finally, it must end by a noun. În aesthetic point of view the haiku is plenty of rules which call for a thoroughly study (see the work Interference lirice – Constelaţia haiku/Lyrical Interpénétrations – The Haiku Constellation by Florin Vasiliu and Brânduşa Steiciuc, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989, and the HAIKU Magazine). We mention here some of the most important rules.

The fundamental rule which lays to the basic of the haiku creation is that the topic of any haiku is nature. The haiku pulls out its sap from the phenomenology of nature. The haijin – the poet of haiku poems – it a subtle and skilled observer of the univers of events and facts to which he is withness surprising from the whole surrounding phenomena those single moments that have address exclusively to the sensibility of a poet, unique phenomenon that he transposes within poetical expression. As Otsuji, a teoretician of the haiku poetry said, „the artist's own nature and the environment melt together in the haiku". One of the essential conditions of the haiku aesthetics consists in the fact that the micropoem is the result of an unique experience, ex pressed through „the image that speaks". By its shorte-noss, the haiku enforces the render of „normal, unemoţionals things, linking flat intervals from among intense moments", from which results a poem, „a concentrated elixir of pure essence" (Sir Arthur Quiller-Couch).

A second rule of the haiku aesthetics, directly connected to the first, imposes the empiric reality „should be imediately «caughu by the poet, in its dynamic impulse"

ea ch event of the contact between creative subiect – obiect, taking place orice for all and lasting only a moment, then „disappearing without any trace”. Stanca Qonca – Romanian Nipponologist – states that „the haiku school is a science of image concentration within the detail, fragmentary”: „How a trouble thing!

Onthepath of the mountain a poor violet.

Matsuobasho (1644-1694)

Emil Eugen Pop – another Romanian Nip-ponologist – considers the haiku as”. Syllables that give the measure of the step with which the haijin wanders through the world, namely through himself”.

A third aesthetic rule of haiku sends us to the mu-shin concept, with the sense of „without spirit” originaled in the daoist void considered as substance, like the emptiness of a container that obliges the matter to take its inner from, or like the space between the spokes of a wheel, that makes the wheel and elbows its way”. The things put into evidence the empty place that they sustain as well as the few words of a haiku put în evidence the silence from which they took birth and to which they return” (Andrei Pleşu: Pitoresc şi melancotte I Picturesque and melancholy, Ed. Univers, 1980, p. 173). This aesthetical concept may be often found în haiku by the absence of the things covered and hidden in the atmosphere of mist, by the state of evanescence that dominate them, like în this haiku: „Waves are hummingly coming, but neither a boat, nor a seagull

Vasile Mokkr/an (The Romanian Haiku Society – Bucharest cercle).

The fourth aesthetic important rule is defined by the pair of terms ryukd-fiteld, meaning temporary/everlasting, ephemeral/eternal. They are contradictory concepts which must be present within the poem, balancing one part of the haiku, dominated by the phenomenal unstability, with the other part, mastered by the non-phenomenal constancy, both equal but opposed as creative phenomenal articulations.

„The old pond – A frog plunged.
The sound of the water”.

In this famous and long commented Basho’s poem the first line evoques through the word old, the okiness, and through the pond, the eternity while the frog’s jump calls forth the ephemerality, and the sound of the water, opposed to the eternal quietness of the pond, presumes movement, life. These elements settle „— the sense of the poem and a part of its virtue to cling to the opposition between the adjective old and the noun sound” (Étiemble, „Sur la traduction du «haiku»” / „About the translation of haiku”, în Canters roumains d’itudes littéraires, 1/1976, p. 42).

Another important aesthetical rule is based on the pair of terms wabi/sabi, with meaning approached to lonelyness, melancholy, dismay, concept used in connection with the beauty of the daily life/solitude, time clapse, time patina, terms used with reference to the aesthetical aspect from literature.

„Escaped from spinney – the watery lilly lives în asceticism”.

Matsuobasbo The haiku apperead within the Nippon literary space in the 17th century, presently existing în Japan over ten associations of haiku, a few magazines, over one thausend circles of haiku, ea ch with one thausend published over one million haiku, there are organized annual contests and prize awards. The micropoem entered Europe at the end of the last century and it was adopted by prestigious names of the universal literature: Ghiorghios Seferis (The Nobel Prize în 1963), Octavio Paz (The Nobel Prize în 1991), Ezra Pound, Giuseppe Ungaretti, T.W. Holme, Antonio Machado, F.S. Flint, Allen Gingsberg, W.S. Merwin, Kenneth Yasuda, Donald Eulert – who was, until 1974, lecturer of American literature at The „Al. I. Cuza” University from Yassy (România). În România, the haiku was introduced in the fourth decade of this century by the poets ALT. Stamatiad and Traian Chelariu and it was cultivated by poets like

Ştefan Bariu, Aurel George Stâno, Nichita Stănescu, Ştefan Augustin Doinaş, Marin Sorescu, Aurel Rău, Gheorghe Tomozei, Veronica Porumbacu, Toma George Maiorescu, Gfa. Grigurcu, Bazil Gruia, Vasile Igna, Gligor Sava, Vasile Smărăndescu (with a book of haiku, Carte însingurată, Solitary Book, in the Haiku Magazine Collection), Nicolae Alexandru Vest, Eugenia Bogdan, Virgil Bulat, Liliana Grădinaru and others.

During the preparation of the work Interferenţe lirice – Constelaţia haiku I Lyrical Interpénétration – Haiku Constellation, we discovered in the Romanian literary reviews, new names from the period 1970-1989 a new wave of authors who sign haiku, new names, a tot of poets coming from literary clubs, others, and not a few, beginners. The political changes that took place în România at the fall of 1989 permitted us to publish even from begining of the year 1990 The HAIKU – Magazine of Cultural Romanianlapanese Inter-penetrations, that publishes în every issue hundreds of translated and genuine haiku, many of the Romanian ones being presented also in English and in French.

Florentin Smarandache is an authentic poet of haiku, whom we present also to the English and French speaking readers through the version of Miss Rodica Ştefănescu and the poet Ştefan Benea. This booklet, called Clopotul tăcerii, The Silence's Bell after a metaphor taken over a haiku, suggestive for the „noise" created by the big bell as figurative acceptance for the haiku, whose big-bang is rather silence that any toll, and, even more, an echo of a silence consumed during the reading of the 17 syllables of the poem.

The distribution of these 80 haiku on the four seasons was realizând both on cryteria of topic and of ambience that they gfve off, and may have an approach to a season, but not necessary the very one to which it was attached.

The analysis of the poet's haiku, compared with the rules a haiku must follow – shortly expressed above –

brings to light some findings that deserve to be mentioned both to determine clearly the position facing the haiku that Florentin Smarandache cultivates and the evolution of the Romanian haiku – generally speaking – as well as of the poet performing haiku.

The poet writes a poem with a number of syllables distributed between 9 and 21, with the maximum of 15 syllables (16 haiku), followed by those with 17 syllables (12 haiku) and with 16 syllables (10 haiku), totalizing 50% of the volume. From the 12 haiku with 17 syllables, only two have the lines with a lenght of 5 and 7 syllables, not in the order 5 – 7 – 5, but 7 – 5 – 5, that doesn't mean a significant deviation from a haiku. According to these notations we may conclude that the poet doesn't follow the „classical" current of the haiku with a prozodic fixed form, but the one of the free form, known under the Nippon denomination of jiyuritsu noka, very frequent especially out of Japan; from the whole prozodic structure, the poet observes only the rule of a tierce, the number of the syllables beisg different both among the haiku and the lines.

It is worth mentioning that the majority of the haiku – 52 poems respectively 64, 2% – have less than 17 syllables, a fact rarely met to the poets of haiku, who usually overtake a little this norme, for reasons ea sy to be understood. This brings into light a dear characteristic of the poet – to whom the eloquence and retorism are strânge – the one of setting his poem under the sign of lapidary poetical expression, of direct confession. This proves also that the poet does not turn back to work his first formulated poetical expression. Unlike the poetry with rhythm and rhyme, the poetry with fixed form, where it is supposed there are two moments, one of conception and one of execution, the application of the prozodic rules permitting the perception of a distance between the initial poetical thought and its final expression, making possible the distinction between „the reality of the thought" and „the reality of the effects" (Paul Valéry), Florentin

Smarandache sets his words into the line fixed with the mortar of expression, without any subsequent change in its structure. The poet does not defy the norms; the total liberty is his norm. Therefore he affords to compose haiku with 9 and 21 syllables.

The poet's înclination towards a type of poem much shorter than a haiku determined us to enter more deeply into the structure of his poem. This have led us to identify two types of poems în Florentin Smarandache poetry. On the one hand the genuine haiku, like the following example: „Pe deahiri bdtrane" Up on the old hills zvon de vite rumour of many cattle cu ugere moi „with tender udders". „Stropi cad pe asfalt ca nişte grenade. Plouă la plus infinit.

„Drops fall on asphalt like certam little grenades. Bains at endless plus". „Ca o fată lăiăie" like a runny girl seara cade în genunchi the evening falls on its knees lângă geam „next to the window".

On the other hand, another type of poem, which contents, spirit and structure puts it among the one verse poems, which creator was Ion Fillat It is a type of poem of 13 or 14 syllables, built on iambs, thus with a compulsory metrics, full of beauty and grave, generated by the moments of torture and feast of the creation, a poem very closed to the European spirit – Pillat tells us that he noticed the one line poem în some of Victor Hugo's verses, which could be isolated and let independently of the context – but within the myoritical space, le in the Romanian soul. Florentin Smarandache writes poetry în tristich, respectively haiku, unaware mat, sometimes, he is more far from the dificile spirit of the Nippon poetry and aesthetics, and not closer, but right on the native soil of the one line poem, wich lacked from the Romanian literature, from its apparition, în 1936 – when the poet wasn't bomed yet – until 1986 when it will appear the third volume of Ion Pillat's works, where are also included his one line poems, about which it is very possible the poet, as out of job and struggling hard for living, wouldn't have the

opportunity to fiind out about this.

Here there are some examples from his poems which are rather one line poem than haiku: „Ne ia uşor zefirul pe nesimţite coarne”. „The zephir takes os ea sy onto the quiet homs”. «„Izbucnesc salcâmii în hohote de muguri”. „The acacias burst into guffaw of buds”. „Blajini cocori aduc pe aripă căldura”. „Kindly cranes bring the warmth on their wings”. * „Anhihşi pleacă la pământ, capul greu de somn”. Tteakk Kndneto otndthw

It is a gain for the poetry to realize one line poem, and Florentin Smarandache, with his gift ifhe cultivated this species, he could offer us pretty soon a bunch of precious flowers, that may place him among the Ion Pill at worthy successors of this type of poem; among names like Lucian Blaga, Virgil Teodorescu, Bazil Gruia, Ion Brad, Grigore Vieru, Gheorghe Grigurcu, Ion Serebreanu, Nicolae Tatomir, Lazăr Cerescu, Valeriu Bucurescu, Ion N. Dar a and. Geo Bogza, but also others.

Ilie topics tackled in the poems respect the fundamental rule of haiku, being extended on a large scale of the nature elements în ail its diversity. The poet waked up by the dawn goes out in his country yard (rarely appears the street and the town) and than wanese r? The iaiies of his village and there it., is where he picks up from subjects like: the sun, the Held, the flowers – snowdrops and hollow worts – the path, the trees – acacias, pines, poplars, alders, limes – the blue sky, the birds – the nightingale, the cranes, the herons, the ea gles – the peasants, the hills with cows, the corn, the bell, Alp horn, the vineyard, the wine, the heart, the thought, the violins, the music, the dance, the longing, the evening, the stars, the moon, the lovers, the clouds, the rain, the wind, the pain, the death, these are the poet’s predilected topics. In these concentrated flowers, it is almost everything that we fiind în hundreds of haiku at the great classical Japanese poets of haiku. În all his haiku the poet is strongly aneborated în reality, knowing the Nippon lesson that „without reality there is not haiku”. He also respects and

totally or partially apllies the rule „time – space – obiect”: „Fragezi ghiocei WHAT?” Fresh snowdrops trag de sub zăpadă WHERE? Pull under the snow primăvara. „WHEN? The spring”.

Blajini cocori aduc WHEN? The kindly cranes bring pe ar apă WHERE? On their wings căldură „WHAT? The warmth”.

In this haiku the spring and the cranes are not grammatical answers to the question WHAT? But to WHEN? The terms from the answer structurally defining the season in which the action takes place and constituting the/ago.

Let’s try to enter into the intimity of the poems and it the arsenal of Florentin Smarandache’s poetical means. The 80 haiku are grouped on seasons: Spring with 12 haiku, Summer with 28, Autumn with 25 and Winter with 15. In this group of haiku, ones are on topics directly linked to the nature, others of a reflexive character, within which the author thinks through images of a great expressivity.

The poet begins his book and the chapter about Spring time discovering himself as captured by the time: simple glance under the sign of observing or maybe his reveal on significance? We can’t know: „Timpii deschide” The time opens fereastra unei clipe the window of an instant Şse uităla mine. „And looks to me”.

Seemingly în reply to the question mark puts by the time it comes the answer by his own introduction: „Tânărsunt, „I am a young, ca un început like a begining sub clopotul răsăritului „Under the dawn’s beli”.

The triad young – begining – dawn reprezents the shout of an age that has to bring a message in the world, for which the dawn’s bell sounds too.

Than the poet proudly enters the seasonso as it seems he wanted to appear us at this begining of book – assisting to the nature birth process. But he does not contemplate the nature, he only discovers its secret processes, telling us how the spring comes and how the

Zephyr wanders through the v. arid, how the fields show their hunger, how the shoots grow, how the cranes come, and how the acacias laugh. Florentin Smarandache has under his glance the same spring time seen by Alecsandri, but in which the passing „from the things heart to the one's own heart " happened with a different code, specific for his lab of creation, with which he will operate the whole work. In the course of the analysis we îl try to deciphre his code and if we îl succede, we îl see also the difference of poetical sense between the classical lyrical descriptive poem and the one cultivated by the poet.

Begining with the 9th haiku the poet stars to share us some of his thoughts, but he doesn't make it with the terminology specific to the domain, but borrowing the concepts from the nature stage property. Because he isn't concerned by an ideea, but him: „Zbârnâiegărgăunii" Hornets are buzzing mulţi many ai unui gând „of a taught".

The summer is rich în poems proving how much poetry could be concentrated in these 17 syllables of a haiku: „S-atingi cu fruntea" Touching with brow dimineţii în morning cântecul privighetorii „the nightingale's song" „Diafane mirosuri, prin lunci" Diaphanous scents, exerspread through the meadows îşi caută floarea „look for their flowers" în carul cel lung şi mare into the long and grea cart al cerului „of the blackish sky".

Ontooker attracted by the mirage of hazard, by the miracle of changes, în whose texture discloses the accents that slips to the common eye, the poet sees how „the springs spout" from the bird's song, how". Torpid, The sun is frozen/and gazes immovable", he realizes the tiredness of the acacias „within the lichid warmth of the summer", he hears a „rumour of cows. On old hills", he feels how „the stars secthe" in the „blue blood/from the sky", meanwhile, somewhere in the village „a burning street lamp/strikes with the light/the ferice".

Not richlees în aestheticism the third season is looking: „Toamna pictează stins" The fall paints lustreless strigăt id florilor the shout of die dried flowers adormite

„Like sleeping puppets”.

As we presume – living abroad, since over five years – the poet composes his poems from remembrances, from reminiscences, from uzual things, from actual images, analogies of situations – similar to those lived at home, offering to himself the sensation of the con Zăresc ţărani 7 câtch sight of peasants ţinuity of his presence on the natal earth, proving to us his strong anchorage within the Romanian reality. A single empty bench, seen nowhere, permits to him the building of a scenary în abcence: „Pe obancălătgălac” On a bench near the lake un sărut – a lassşi-ndrăgostiţii nicăieri „Lovers are absent”.

The poet is witness to the flowers fadding, to the birds leaving, but he sees differently than us all the field of riped corn: „The coms/light the lantems I under the arms”. Even if în Arizona the lime trees turn to yellow, the poetwritesabout „the Eminescian limes I în pale haemorrages I of leaves”, and when”. The wind blows I. the trees/turn their back to me”. Re himself recognizes that „The wine I drops in the glasses/remembrances”, and somstimes, „T7 troughthenight smuci/thestarswalk in the boots”, I again „Open a bottle/fidl of morose I desires”.

The winter begins with a haiku of high day: „Rege pe străzi” King in the streets, Crivăţul The north wind cu buzunarele goale „With empty pockets”.

The majority of the haiku from this season are situated in the area of personal reflexions, confessions about things, where we may found out that „The violins pass I the strings/through our ears”, or how „At the window I the light hangs heavyzof the lamp”, but there are also the remembers about him. But this time it tired, „But 1 run/1 run/to câtch by hand/the time”, feeling that time took adv antage on him; still more he feels how „Falls the curtain/like a heavy nightzof December”. But he ends the volume on an optimistic note: „Să nu mă aşteptaţi, „Don’t wait for me, voi întârzia puţin I’ll be late a little printre stele. „Among the stars”. as if willing to remind us the function of a passionate dreamer – explicitely underlined

just în this haiku – and that returning from there he will offer us the next volume of haiku.

The reading of these haiku grave us the occasion to discover a poet who made the surrounding nature his faithful muse, his lyre being tuned to its shades and its vibration frequency. We notice also how the poet is instrumenung the second fundamental law of the haiku, whereafter the reality is «captured» in its cruel instance, avoiding the inferior step of description, operating with the superior one, that of things nominalisation. And if this nomtnalisatioa is made in metaphor, alegury, comparison, metonimy, there is no doubt that this is his rximary language, of the „reality of thought" – above mentioned – where the flower of speech has its queen and where it occurs from, în poetical notation, with the ea siness of the current utterance.

Here in the haiku, Florentin Smarandache employs a percutant style, marked by the lyrical seal of the paradoxism – guffaws of buds, snakes of light, toothless smile, shout of flowers, the sillence's bell, the night's mud – somehow mitigated by the laws of the lyrism of this species of poetry, but not to the extent to forget the silver law of the micropoem – fueld/ryukd = eternal/ephemere – omnipresent in the majority of his poems: the time/myself, the clouds, the sea/the bird, universe/breeze, infinite/rain, desert/flowers, stars/mud, etc.

In this volume there are flowers full of images of a surprising freshness, with the origin în a reality caught in its pure nudity – by the look of a reporter having the touch of a sword sharpness lucidity – transfigu rated into poetical expression through the grill of a rhapsode who penetrated the cosmos of words, masters the alchemy of the language-keeping aside from the oxides and the acids of the words used by Alecsandri and working with modern cathenar and cyclic complexes of the language, se coming without any difficulty to the essence of the poetics.

His haiku is still a successful test of this variety of Nippon poetry, within the Romanian creation, at the

crossing point with the one line poem, and Florentin Smarandache enters the circuit of the poets of haiku by the front door. This volume gives ground to the hope that the poet will râse up the level of his own poem in his own benefice and of the poetry în general. Editura Haiku (The Haiku Publishing House from România and the Xiquan Publishing House from USA) which prepared this volume to be printed, grave an extra-chance, by making it accesibile to the readers in English and in French. The endeavour to render the poems and the foreword, from the Romanian version into both languages, as faithful as possible, along with the responsability for the faults belongs to Mrs. Rodica Ştefănescu, editor of the Haiku Magazine, and Mr. Ştefan Benea, poet, member of Romanian Haiku Society.

Florinvasiliu* Bucureşti, 31st December 1992.

— Florin Vasiliu is the author of some well-known works about the culture, civilization and history of Japan (Pe Meridianul Yamato I On the Yamato Meridian, Editura Sport-Turism, Bucureşti, 1982, De la Pearl Harbor la Hiroshima I From Pearl Harbor to Hiroshima, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1966, and co-author Brânduşa Steiciuc, Interferenţe lirice – Constelaţia Haiku I Lyrical Interprenetetions – Haiku Contella Hon, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989, Umbra libelulei, The shade of dragon fly, An anthology of the Romanian haiku, Editura Haiku, Bucureşti, 1993, Japoneza în 30 de zile, The Japanese în 30 days, Editura Garamond, Bucureşti, 1993 (with the collaboration of Stefan Benea). Florin Vasiliu is member of the Romanian Writers' Union, President of the Romanian Haiku Society, and member of The Haiku International Association from Japan.

Florentin Smarandache le poète du point sous le i

L'auteur de ces lignes est confronté avec deux assertions. La première, Qui est Florentin Smarandache? La seconde. Le poète n'a pas de biographie, la poésie est să biographie mais, la deuxième assertion vient d'éliminer la première. Donc la question d'une option ne se poşe plus.

Mais, surtout, quand serait le lecteur intéresé par la vie d'un poète? Un lecteur passioné de poésie pourrait repondre: „jamais". Un autre, impressioné particulièrement par să poésie, sentirait la nécessité d'avoir quelques données sur să vie.

Les poètes's imposent avec difficulté au monde des lecteurs. Un volume de poésie, même pendant les meilleurs périodes a un tirrage de deux, trois milles exemplaires. Après dix titres écrits pendant 15 – 20 années, un poète n'est pas connu que dans le périmètre de ceux 30.000 de lecteurs, possédant, quelques fois seulement un de şes dix titres. Şi, ceux qui l'ont lu' compte dix fois de plus, le respectif poète peut se considérer bien situé dans la conscience de la nation. Ces considérations peuvent être attachées aux poètes qui ont vécu dans leur pays et qui ont publié livre après livre aux maisons d'édition. Pas d'une pareille situation „se réjouit" Florentin Smarandache qui, parmi les quinze titres patrus, îl voit publiés dans son pays seulement deux volumes dans un interval du temps plus de douze années, interval en quel il ne publiera de plus parce-qu'il aura choisi l'exil. Et aujourd'hui quand le lecteur en ouvrant ce volume – apprenant pour la première fois de Florentin Smarandache – et découvrant uniquement de ces 80 haiku un poète authentique, peut bien se demander qui est ce poète, cu'a-t-il écrit et quel est son écho d'écrivain par rapport à şes autres livres.

Florentin Smarandache est encore trop jeune, pour pouvoir parler d'une biographie. En revenant au pays pour participer au lancement de son dernier livre, et en décidant ensemble d'éditer ce volume en Roumanie et également aux États Units ai pensé qu'il est nécessaire de faire quelques mentions de şes mérites scientifiques et littéraires, de sorte que le lecteur roumain ne sera pas parmi ţes derniers à apprendre de ce compatriote, qui s'est imposé dans quelques segments de la culture.

Florentin Smarandache ést né en 1954 à Bàlceşti-Vâlcea, et a étudié les sciences mathématiques à la Faculté

de mathématique de l'Université de Craiova. Il a été analyste programmateur à IUG-Craiova (1979-1981), professeur au lycée de Bâtceşti (1981-1982), professeur au Collège „Sidi a Hassan Lyoussi" de Sefrou, Maroc (1982-1984), professeur de mathématique au collège „Nicolae Bălcescu" de Craiova (1984-1985) et puis à l'école de Drăgoteşti-Dolj (1985-1986), sans emploi, en préparant des élèves et des étudiants (1986-1988). De cette courte succession de postes, finite comme chômeur dans „l'époque d'or" – prouvant une légère trajectoire ascensionale, suivie par un écroulement pas de tout mérité, on peut deviner le moment quand, en lui refusant la participation avec des oeuvres de spécialité aux congrès de mathématique en Cnanda et en Californie îl montre visiblement son mécontentement et les premières manifestations de désacord avec le régime totalitaire, étant éloigné du service. Il ne supporte pas la situation et en 1988 îl finit par passer illégalement la frontière pour la Turquie, où îl sera professeur de langue française pour une année et demie. El 1990 îl arrive dans les États Units, où îl devient professeur, s înscrit pour le doctorat à l'Université de Tempe (Arizona), au professeur Bremmer, et en présent îl travaille comme ingénieur chercheur chez la Corporation de computers Honeywell Inc, de Phoenix, Arizona, où îl habite avec să famille, qui est venue aux États Units au commencement du 1991.

Florentin Smarandache n'est pas un refugie dans la litérature parce qu'il serait un médiocre dans să spécialité. Il a publié quatre ouvrages de mathématique, à Fès et Casablanca (Maroc) et Chicago (E. U.), plus de quarante articles dans des révues de mathématique en Roumanie, Allemagne, Hollande, Suisse, Canada, États Units. Il a été présent avec des ouvrages aux séminaires nationaux, colloques, symposiums et congrès internationaux de Craiova, et Jassy (Roumanie, 1978), Calgary (Canada, 1986), Berkeley (1986), Los Angeles (1989), Las Cruces (New Mexico, 1989).

Il est aussi l'auteur de la Fonction Smarandache de la

théorie des nombres [T: Z* → N, T (n) est le plus petit nombre tel que m! Est divisible par n), incluse – ainşi que les plus importantes oeuvres – dans les dictionnaires, anthologies et encyclopédies scientifiques de spécialité de l'Angleterre, Allemagne France, Espagne, et des États Units. Il est membre de l'Association de mathématique de Roumanie (1980) et de 1 Association américaine de mathématique (1985).

Son début littéraire à eu lieu en 1979, dans la révue „Năzuinţa" avec le poème „Les chiffres ont commencé à vibrer". Il a continué de publier à l'écart des poèmes dans des diverses révues littéraires. En 1980 il a lancé „Le mouvement littéraire paradoxist" de compagnie avec des jeunes écrivains. Le début editorial à été constitué par le volume de poèmes Formule pentru spirit (Des formules pour l'esprit), Bucarest, Editura „Litera", 1981. En 1983, le volume a été traduit en français par Chantai Signoret de l'Université de Provence. La version française, avec une préface, „État de moi", „Starea de eu" signée par le poète Ion Pachia Tatornirescu de Timişoara est parue la même année à la Maison d'Edition „Expres", de Fès, Maroc. Ce livre à été suivi par Culegere de exerciţii poetice, (Collection d'exercices poétique), Fès, Maroc 1982, Sentimente fabricate în laborator, (Des sentimentes fabriqués en laboratoire), Fès, Maroc, 1982, Legi de compoziţie internă. Poeme cu Probleme, (Des lois de composition interne. Poèmes. Avec des problèmes), Fès, Maroc 1982, tous écrits en roumain. Ensuite ont vu la lumière de l'imprimerie quelques volumes en français: Le sens du non-sens, Fès, Maroc, 1984, contenant un manifeste non-conformiste pour „une nouveau mouvement littéraire: Le Paradoxisme, Antichambres et antipoésies ou bizarreries, Fès, Maroc, et Le Paradoxisme: un nouveau mouvement littéraire, Bergerac, France 1992. Le même année est păru en roumain aussi America, paradisul diavolului (Amérique, le paradis du diable), journal d'emigrant, à la Maison d'Édition" Aius" Craiova.

La majorité de ses oeuvres ont été traduites

entièrement ou partiellement en français, espagnol, anglais, portugais; quelques – uns ont connu aussi la trobtième édition dans ţes États Units. Le poète a collaboré aux révues littéraires de Roumanie, France, Belgique, Turquie, Înde, Japon, Allemagne, Canada, Australie, Maroc, États Units.

Il a été honnoré avec des prix littéraires en Roumanie (1981, 1982), France (1990), a été déclaré Poète International Éminent par l'Académie Internaţionale des Poètes de Madras (Înde, 1991), et a obtenu la diplôme d'Honeur en poésie fantaisiste au concours de l'Académie de Philologie et Art de Périgord (France, 1992). Şes poèmes ont été sélecţionés dans neuf anthologies littéraires patrues en Craiova (1980), Caen, Puymeras, Paris, Bordeaux (1989, 1990, 1991), New York, Colorado (1991, 1992), Seul (1991). Deux journaux d'émigration avec plus de mille pages, quatre pièces de théâtre – clonţ trois şont pour les enfants, et la quatrième, „Étranger de la cause", a été jouée sur une scène d'un théâtre de Phoenix (États Units) – et encore de centaines de poèmes en manuscrit şont en train d'apparition.

Il y a beaucoup de temps jusqu'il sera posé la question aussi sur Florentin Smarandache que son oeuvre ne puisse pas être étudié sans connaître să vie. Dans ce moment li se»-a examiné – en paraphrasant Oscar Wilde – combien de génie et combien de talent ont été distribués et se trouve dans să vie et dans son oeuvre. Mais, de quelques directions de son démarche littéraire on peut remarquer trois: la prose – y compris le journal et la dramaturgie, le mouvement paradoxiste propulsé par lui et la poésie.

Să prose publiée en roumain, consiste seulement du titre America, paradisul diavolului (Amérique, le paradis du diable), journal d'émi-grant comprenant la période américaine, entre 23 octombrie 1990 (quand il a quité la Turquie) et 3 septembre 1991. Cest un radiographie sévère et intransigeante de l'espace de să vie, observé très attentivement après l'expéerience du régime totalitaire, en

révélant de faits vécus, une réalité concrète, pas avec des peu éléments de choque, sans analyses et introspections; tout est rendu dans un language coursive, à phrase courte, écrite avec du nerf, en nous rappelant le style du Hemingway. Le professeur universitaire Ion Rotaru, en parlant de cel ouvrage dit qu'il est „un livre de grand succès, écrit avec beaucoup de talent poétique et beaucoup de verve polémique, en reflétant les amertumes et les péripéties insolites d'un jeune intellectuel roumain qui, s'enfuiant de la Roumanie de

Ceauşescu n'as pas trouvé". „La langue roumaine dans toute să expresivité est dans la pointe de să plume. L'ottean et le paysan du fond de son ime surgirent parfois enchantement à la lumière parmi sunt des sarcasmes et des mots à double sens de l'exilé, petit, au commencement de son chemin, Panait Istrate („Realitatea Românească*, La Réalité roumaine 1 sept. 1990).

En ce qui concerne le paradoxisme et le mouvement littéraire propulsé par lui – statué en 1983 et en l'ayant comme leader reconnu – ils ont comme substrat idéatique des conceptions et des thèses identiques et voisines à celles promouves par les courants littéraires modernes, en's înscrivant dans ţes chemins frécventés de la négation et de l'absurde de Pavant-garde. Îl ţâre ţes seves du cubisme de Pablo Picasso et Georges Braques, du culte de i inconssistance créative du futurisme de Marinetti, Hiebnicov et C. Govoni, et de la négation des liaisons entre la pensée et l'expresion – thèse soutenue par les dadaistes, à la tète desquels se trouve Tristan Tzara, H. Bail et R. Huelsenbek, le surréalism – signifiant un nihilism modèrne et prac-tiquant constamment Tautomatism psychique et l'ordre de la pensée dans n'importe quel contrôle de la pensée" (Jacques Gaucheron).

— Afirmé au conunencernent du siècle par André Breton avec şes manifestes plus que să poésie, suivi par les brillantes R. Desnos, A. Artaud, L. Aragón, P. Éluard, a eu un très fort écho partout, en donnant naissance aux courants, écoles et poètes, sans adhésions à un certam

cathéhisme poétique (chez nous se şont aligné à ce courant Ilarie Veronca, C. Nisipeanu, M.R. Paraschivescu, Ion Vinea)

Après le deuxième guerre mondiale, l'occident à été assailié par la néo-avant-garde, le post modernisme, l'expérimentalisme, par toute sorte de nouvelles écoles, comme le lettrism d'Izidor Isou, le néo-dadaism, etc. „En comparaison avec les grandes centres de monde, Bucarest à été après 1945, le plus fécond dans des expériences artistiques el, oserais dâre, le plus orthodoxe". (Aurel Dragoş Munteanu: Opera şi destinul scriitorului, L'oeuvre et le destin de l'écrivain), Editura Cartea Românească, Bucureşti, 1972, p. 132), en s-affirmant des poètes comme Gherasim Luca, Trost – le créateur de l'oniromancie, Paul Păun, Ion Caraion, Virgil Teodorescu.

En ce qui concerne le paradoxisme, l'apparition de ce mouvement, à la racine duquel l'universe absurd et saturé en contradictions et en paradoxes du régime défunt, a beaucoup arrosé, n'est pas une étiquette clonţ on a baptisé un type de scandai littéraire, destiné même à une gloire éphémère. L'essence du paradoxisme consiste dans la négation, ayant sur le frontispice de son panthéon littéraire l'emblème NON. Dans „Le manifeste nonconformiste", publié dans le volume de poèmes Le sens du non-sens (1983) Florentin Smarandache expose quelques méchanismes du paradoxisme: les contradictions excesives, les antithèses puissantes, les expressions figuratives interprétées au sens propre, les transformations sémantiques, les comparaisons contrariantes, etc. En se référant au mouvement littéraire paradoxtste le critique littéraire Constantin M. Popa confirme encore une fois la possibilité d'entărgir la littérature par les concepts négatives. „Le paradoxisme ne cherche pas la distruction de la littérature. D est intéressé à trouver une nouvelle pratique scripturale, efficiente et tenskmnée, en conservant l'énergie résultée par la collision des champs sémantiques opposés. Mais l'impact sera toujour imprévisible (...). La paradigme de la négation

devient obiect littéraire parce que tout retourne dans la littérature. Cest un paradoxe inévitable". Le paradoxisme est donc". la conviction que à l'espace du poème peut entrer n'importe quoi (...) une littérature qui's efface à mesure cu'elle s'écrit (...) les paradoxistes expérimentant avec lucidité les conséquences tragiques de la discrimination du langage". (Le mouvement littéraire paradoxiste, La Marison d'Edition Xiquan, Phœnix-Chicago, 1992).

Şi on fait un étude sur l'attitude négativiste dans la littérature, on constate „que le paradoxisme a éxisté avant l'apparition du mouvement paradoxiste" (CM. Popa: op. Cât). La série de poètes paradaxistes est formée – en conformité avec le même auteur – par Urmuz, Mihail Cosma, (Claude Semeţ) – a-mi de Marinetti, Geo Bogza, Tascu Gheorghiu, Gellu Naum, Nichita Stănescu, Marin Sorescu. Le poète Ion Pachia Tatomirescu ajoute aussi Leonid Dimov, Emil Brumaru. Et pourquoi pas Çerban Foarjà? On dit

Florentin Smarandacne lance le Mouvement Littéraire Paradoxiste pas seulement avec un manifeste. Il apporte avec lui, dans le patrimoine du Mouvement, dès son naissance, trois volumes de poésie, leurs tirage connaissant une propagation sur toutes ţes méridianes du globe et un écho digne d'être envié. Le Mouvement Littéraire Paradoxiste a des représentants dans les littératures de Roumanie, France, Belgie, Canada, ţes États Units de l'Amérique, La Grande Bretagne, Allemagne, Espagne, Pologne, Brasil, Russie, Maroc, Camerun. Quand on radiographie şes volumes de poésie, clonţ ţes titres şont suggestives, Non poèmes, Formules pour l'esprit, Le sens du non-sens, etc., il nous se révèle un poème où la contradiction, le choque des associations, les contrastes, l'oximorone, le paradoxe şont dans la meilleure compagnie. „À la naissance d'un décès", „Insolente politesse", „À l'hauteur d'une chute", „La pratique de la théorie", „Petit déjeuner formé par des illusions", „Poème indigeste pur la digestion", şont parmi les titres de poèmes

qui surprennent et à la lecture desquels on est pas seulement „perplexe, choqué et indécis”, mais aussi „il fait vibrer le cerveau”. (Robert Chasseneuil – membre de l’Art et Poésie de Touraine – France). Voilà un exemple d’un des plus „innocents” poème, intitulé la leçon de philosophie: „Îl pleuţ et les saints moisissent dans les églises/aux fenêtres, la pensée/frappé les ales/Alors que vous nous occupions des méditations/philosophiques – fermez les yeux et partons: /Chacun est plus petit que soi-même/Être c’est une projection à l’infinit? /Nous sommes des dimensions neglijables, mais nous voulons/chacun de nous, être un rien plus grand/le vide est le plus vide des creux/J’ai mon propre” je n’ai pas „/la pluie frappé rythmiquement/comme le sang/les caux coulent au l’avenir”.

Les titres des poésies aussi que les „thèses” philosophiques de la poésie présentées şont des exemples significatifs pour la préférence du poète pour des contradictions, des antithèses, des paradoxes, et aussi pour Phafemeté de l’expression cssentiaiisée qu’il possède, en prouvant un poète potenlial de poème court, comme y est le haiku ou même pour des poèmes à un seul verse. Pas petite a été notre surprinse et joie quand en 1990 le poète Ion Pachia Tatomirescu nous a envoyé à publier dans notre révue quelques haiku de Florentin Smarandache.

Pour le lecteur qui apprend pour la première fois le haiku, nous devons faire une paranthèse avant lire les poèmes, en expliquant quelques notions utiles.

Le micropoème haiku, d’origine japonaise, est une espèce de poésie à forme fixe, qui se caractérise par trois groupes de règles: prosodiques, structurales et esthétiques. Sous l’aspect prosodique, haiku est un strophe à trois vers en 17 syllabes, distribuées en trois lignes après la règle 5 – 7 – 5. Sous l’aspect structural, le micropoème doit contenir kigo, un moţ qui indique la saison de la thème de la strophe; îl doit répondre à la triade de questions – quand? Où? Quoi?; il faut avoir du kiregi, respectivement la césure, après le premier ou le deuxième vers, figuré par un signe de punctuation el,

enfin, îl doit se finir par un substantif.

Sous l'aspect esthétique, le haiku a des nombreuses règles qui réclament un étude approfondé (voir l'ouvrage Interferenţe lirice – Constelaţia haiku, Interférences lyriques – La Constellation haiku de Florin Vasiliu et Brânduşa Steiciuc, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989, aussi que la revue HAIKU). Nous mentionnerons les plus importantes règles.

La règle fundamentale dans la création du poème haiku se base sur le fait que la thème de l'origine de n'importe quel haiku est la nature. Le haiku ţâre să seve de la phénoménologie de la nature. Le haijin – le poète de haiku – est un observateur fin et habile de l'univers des événements et des faits auxquels il est temoin, qui surprend de la totalité des phénomènes, ces moments singuriers qui s'adressent exclusivement à sa seiisibilté/le phénomène unique qu'il transpose en expresion poétique. Otsuji, un théoricien de la poésie haiku a dit que „la nature de l'artiste et l'environnement fusionnent dans le haiku". Une des conditions essentielles de l'esthétique du haiku est le fait que le micropoème est le résultat d'une expérience unique, rendue par „l'image qui parte". Par son abrègement, le haiku exprime „des choses communes, nonémotionales, en liant des intervales plats aux moments intenses", le résultat étant un poème, „un elbdr concentré d'essence pure" (Sir Arthur Quiller-Couch).

La deuxième règle de l'esthétique du haiku, en directe liaison avec la première, impose que la réalité empirique „doit être «prise» immédiatement par le poète, dans son impulse dinamique". Chaque événement de la rencontre sujet créateur-objet, ayant lieu une fois à jamais, durant seulement pour un moment et „disparant sans traces". S tança Cion-ca – niponnologue roumain – afirme que „l'école du haiku est une science de la concentration de l'image dans le détail, le fragment": „Comme il est troublant!

Sur le sentier de la montagne une pauvre violette".

Matsuo Bashô (1644-1694) Emil Eugen Pop – un

autre niponnologue roumain – considere le haiku”. Des syllabes qui donnent la mesure du pas auquel le poète traverse le monde, c’est à dâre à soi-même”.

La troisième règle esthétique du haiku nous envoyé au concept de mu-shin, au sens de „sans esprit” clonţ l’origine est dans le vide daoist entendu comme substance, ainşi que le vide du récipient qui oblige et subjugue la matière de prendre la forme intérieure, or comme l’espace entre les rais des roues qui font la roue et fraye le chemin”. Les choses mettent en evidence le lieu vide qui les soutiennent, aussi qui les peu mots d’un haiku mettent en evidence le silence duquel ils proviennent et auquel ils retournent” (Andrei Pleşu, Pitoresc şi mélancolie, Pitoresque et mélanchohe, Editura Univers, 1980, p. 173). Ce concept esthétique se retrouve souvent dans le haiku, par l’absence des choses, par l’atmosphère du brouillard qui les entoure et les cache, par l’état d’éve-nescence qui les domine, comme dans cel haiku: „Les vagues viennent en grondant, mais aucun băteau, aucune mouette”.

Vasile Moldovan (La Société Roumaine de Haiku, Le Cercle de Bucarest)

La quatrième règle esthétique importante est définie par le couple des mots ryûkô-fueki, qui signifient le passager/le perpétuel, l’éphémère/l’éternel. Ils şont des concepts contradictoires qui doivent se retrouver dans le poème, en équilibrant la partie du haiku dominée par l’éphémérité phénoménologique avec l’autre partie du haiku dominée par la constance non-phénoménale; toutes les deux şont égales mais opposées, comme articulations créatives phénoménales.

„La vieille marais.
Une grenouille saute en plonjant
Le bruit de l’eau”.

Dans cel haiku célèbre et beaucoup discuté, de Matsuo Bashô, le premier vers évoque par le mot vieille le vieillissement, et par le mot marais l’éternel, tandis que le saut de la grenouille évoque l’éphémère, et le bruit de l’eau, par opposition au le silence éternel de l’étang qui

suppose mouvement, vie. C'est à cause de ces éléments que". Le sens du poème, aussi cu'une partie de şes venues şont dépendantes de l'opposition entre l'adjectif vieu et le substantif bruit". (Étiemble, „Sur la traduction du «haiku»", dans „Cahiers roumains d'études littéraires, 1/1976, p. 42).

Une autre règle esthétique importante se base sur le couple de mots wabi/sabi, avec des sens approchés de solitude, mélancholie, désolation, concept utilisé en liaison avec la beauté de la vie quotidiene/solitude, fuite du temps, patine du temps, terme utilisé en connexion avec l'aspect esthétique de la littérature.

„S'enfiùant du fourréle nénuphar viţ en hermitage".

Matsuo Bashô Le haiku a păru dans l'espace littéraire nippon dans le 17-ème siècle; aujourd'hui il a dans son pays de naissance plus de dix associations de haiku, quelques révues, plus de mille cercles de haiku à mille membres chaqun, en tête desquels se trouvent des poètes consacrés, on publient plus d'un milion des haiku par anné, on organisent des concours et des décernements de prix annuelles. Le micropème est entré en Europe à la fin du dernier siècle et il a été adopté par des noms prestigieux de la littérature universelle: Ghiorghios Seferis (Le Prix Nobel 1963), Octavio Paz (Le Prix Nobel 1991), Ezra Pound, Giuseppe Ungaretti, T.W. Holme, Antonio Machado, F.S. Flint, Allen Gingsberg, W.S. Merwin, Kenneth Yasuda, Donald Eulert, qui a été – jusqu'au 1974 – chargé de cours de la littérature americane à l'Université „Al. I. Cuza" de Iassy. En Roumanie le haiku a été introduit dans la quatrième décennie par les poètes ALT. Stamatiad et Traian Chelariu, et il a été cultivé par des poètes comme Ştefan Baciu, Aurel George Stâno, Nichita Stănescu, Ştefan Augustin Doinaş, Marin Sorescu, Aurel Rău, Bazil Gruia, Vasile Igna, Gligor Sava, Vasile Smărăndescu (avec un volume de haiku Carte însingurată, Livre solitaire, dans la Collection de la Révue HAIKU), Niculae Alexandru Vest, Eugenia Bogdan, Virgil Bulat, Liliana Grădinaru, etc.

À l'occasion de l'élaboration de l'ouvrage în

terferenţe lirice – Constelajia haiku (Les interférences lyriques – La Constellation haiku), l'auteur de ces lignes a découvert dans les révues littéraires roumaines de la période 1970-1989 un nouveau vague des auteurs qui signent haiku, des nouveaux noms, beaucoup de ces poètes provenant de cénacles, et autres, pas peu, des débutants. Les changements politiques qui ont eu lieu à la fin du 1989 nous ont permis d'éditer, depuis le commencement du 1990, „La revue d'interférences culturelles roumaines-japonaises, „HAIKU qui public chaque fois des centaines des haiku, traduits et originales, clonţ beaucoup şont rendues aussi dans la version anglaise et française.

Un poète authentique de haiku est Florentin Smarandache qui nous venons de présenter ici au lecteur roumain et aussi, par les versions de Mademoiselle Rodica Ştefănescu, au lecteurs de la langue française et aussi anglaise. Ce livre, entitulé la cloche du silence, après une métaphore prise d'un haiku, suggestive pour „le bruit" produit par la grande cloche, comme une acception figurative du haiku, son big-bang est plutôt silence que n'importe quel ţintement et plutôt encore, un écho d'un silence consumé à la lecture des 17 syllabes du poème.

La distribution des 80 haiku sur les quatre saisons a été réalisé sur le critère de la thème et sur celui de l'atmosphère qu'ils dégagent, qui peut avoir une approcbement avec un certam saison, mais pas nécessairement le seul auquel îl à été a taché.

L'analyse des haiku du poète, en confrontation avec les règles auquelles un haiku doit répondre, met en evidence quelques constatations qui méritent à être menţionées, sunt pour comprendre le haiku cultivé par Florentin Smarandache, que pour l'évolution du haiku roumain en général et du poète dans son haiku.

Le poète écrit un poème avec un nombre de syllabes comprises entre 9 el 21, avec le maximum sur 15 syllabes (16 haiku), suivis par ceux avec 17 syllabes (12 haiku) et ceux avec 16 syllabes (10 haiku), totalisant 50% de volume. Des 12 haiku à 17 syllabes, seulement deux ont

des vers en 5 et 7 syllabes, pas dans la su cession 5 – 7 – 5, mais 7 – 5 – 5, ce qui ne constituie pas une déviation sensibile du haiku. On peut conclure ici que le poète ne's înscrit pas dans le courant „clasique" du haiku, à forme prosodique fixe, mais dans celui de la forme libre, connue comme jiyûritsu noka, très répandue, surtout à l'extérieur du Japon. De tout, la structure prosodique, le poète respecte seulement la règle de troi vers, le nombre des syllabes étant différant, sunt d'un haiku à l'autre, que d'un vers à l'autre. Îl doit être souligné que la majorité des haiku

— 52, ça veut dâre 64, 2% – ont moins de 17 syllabes; ça on trouve rarement au poètes de haiku, qui, dépassent légèrement la norme en générale. Ca met en lumière une qualité evidente du poète – auquel l'éloquence et le réthorisme şont étranges – celle de mettre son poème sous le signe de l'expression poétique lapidaire, de la confession directe. Îl prouve encore que le poète n opère plus sur l'expression poétique de la première expression. Par différence de la poésie à rythme et de rime, la poésie à forme fixe, où on suppose qu'ils existent entre les deux moments – la conception et le travail

— L'application des règles prosodiques, permettant la perception d'une distance entre la pensée poétique initiale et son expression finale, qui permet la distinction entre „le réel de la pensée" et „le réel des efectes" (Paul Valéry), Florentin Smarandache poşe şes mots dans le vers, pris avec le mortier de l'expression, en ne changeant plus să structure. Le poète défie les normes, la liberté totale est să norme; c'est pour cela qu'il se permet des haiku de 9 et de 21 de syllabes.

L'inclination du poète envers un type de poème plus court que le haiku nous a justifié d'entrer plus profondement dans la structure de şes poèmes. Cela nous a conduit à identifier deux types de poèmes dans la poésie du Florentin Smarandache. D'une côté, le haiku authentique, comme les quelques éxemples suivant: „Sur des vieilles collines nimeur de bêtes aux piş mous". „Des

gouttes tombent sur l’asphalte commes des grenades.

Îl pleuţ au plus infini „*” Comme un fille balourde la soirée tombe à genoux à coté de la fenêtre”.

De l’autre côté on trouve un type de poème, le conténu, l’esprit et la structure duquel le situe parmi les poèmes à un seul vers, crée par le poète Ion Pillat. C’est un type de poème de 13 ou 14 syllabes, construit sur des iambes, on parte donc d’une metrique obligatoire, chargée de beauté et grâce, générées par les moments de suplice et de fête de la création, un poème très proche à l’esprit européen – Pillat nous dit qu’il a aperçu le poème à un seul vers dans certains vers du Victor Hugo, qui pouvaient être isolés et comprises indépendant du contexte – mais provenant de l’espace mioritique et donc de l’âme roumain. Florentin Smarandache écrit de la poésie dans trois vers – le haiku – ne soupçonant pas que, parfois, il est plus élogné de l’esprit dificile de la poésie et de l’esthétique nip-pone, et pas seulement plus proche, mais juste sur le terrain autohtone du poème à un seul vers, qui à été absent de la littérature roumaine, des son apparition, en 1936 – quant le poét n été pas né encore – et jusqu’en 1986, quand il a păru le troisième volume des oeuvres du Ion Pillat, où şont inclues les poèmes à un seul vers.

Voilà quelques exemplesde şes poésies qui sont plutôt des poèmes à un seul vers: „Le zefhyr nous prend à l’aise sur des ramures aiguisées”. „Les accacias éclatent de bourgeons”. * „Des grues affables amènent sur l’aille la chaleur”. „Les aunes penchent vers la terre leur tête lourd de sommeil”.

c’est un bénéfice pour la poésie de réaliser le poème à un seul vers et Florentin Smarandache pouvra bientôt* – en cultivant l’espèce avec son talent – nous offir un groupage precieux, qui le mettra parmi les dignes successeurs de Ion Pillat, en ce type de poème: Lucian Blaga, Virgil Teodores-cu, Bazil Gruia, Ion Brad, Grigore Vieru, Gheorghe Grigurcu, Ion Serebreanu, Nicolae Tatpmir, Lazăr Cerescu, Valeriu Bucurescu, Ion N. Data, Geo Bogza.

Les thèmes abordées dans les poèmes respectent la règle fundamentale du haiku, et se trouvent sur une grande échelle des élémentes de la nature dans toute să diversité. Le poète, réveillé par le lever du soleil sorte dans să cour de la campagne (rarement surgissent la rue et la ville) et fiane les reulles en ramassant şes sugets: le soleil, le champ, les fleurs – les pierce neige et les corydales – la serpent, les arbres – les accacias, les sapins, les peupliers, les tilieues.

— Le ciel bleu, les oiseaux – le rossignol, les grues, les hérons, les aigles – les paysans, les collines avec des bêtes, le maïs, la cloche, le cor du berger, la vigne, le vin, le coeur, la pensée, les violins, la musique, la dance, le désir, le soir, les étoilles, la lune, les amoureux, les nuages, la pluie, la bruine, le vent, la douleur, la mort, ceux-ci şont les thèmes prédilectes du poète. On trouve dans ce florilège concentré, presque tout ce qu'on peut découvrir dans des centaines des haiku des grands clasiques japonais de haiku. Dans tous» es haiku il est fortement anchoré la réalité, en connaissant la leçon nippone que „sans réalité îl n existe pas de haiku". Îl respecte et applique la règle „temps – espace – obiect", totalement ou partielement: „Des tendres perceneiges quoi? Tirent de dessous de la neige où?

Le printemps". quand?

„Des grues affables quand?

Amènent sur l'aille où?

La chaleur". quoi?

Dans ces haiku, le printemps et les grues ne sont pas de réponses à l'interrogation quoi? Mais à quand? Les termes du réponse defmant structuralement la saison quand se passe l'action du poème et constituant le kigo.

Essayons de pénétrer dans l'intimité des poèmes et dans l'arsenal des moyens poétiques du Florentin Smarandache. Les 80 haiku şont répartisés selon les saisons: le printemps – 12 haiku, l'été – 28, l'automne – 25, l'hiver – 15. Dans ces groupes il y a des haiku avec une thématique directement bée à la nature – de type pastel –

et des poèmes au caractère refléxif, dans lesquels l'auteur pense par des images d'une forte expressivité.

Le poète commence son livre et le chapitre du printemps en se trouvant surprins par le temps: simple regard, jetté sour le signe de l'observation ou peut-être son découvre de signification? Nous ne savons pas.

„Le temps ouvre la fenêtre d'une seconde et me regarde".

Comme en réplique au point de l'interrogation mis par le temps îl vient la réponse qui nous la présente: „Je suis jeune comme un commencement sous la cloche du lever".

La triade jeune – commencement – lever représente le crit d'un îge qui vient d'apporter au monde une nouvelle, pour laquelle's entend aussi la cloche qui appelle le lever.

Ensuite le poète entre fièrement – tout comme il a voulu paraître au commencement de ce livre – dans la saison, assistant au processus de la naissance de la nature. De tout façon, il ne contemple pas la nature, mais découvre şes tracœformations secrètes, nous apprenant commetent le printemps arrive et comment le zéphyr flâne le monde, comment les champs nous montrent leur faim, comment ils grandissent les surgeons, comment les grues viennent, et comment les acacia rient Florentin Smarancach? A sous şes regards le même printemps cu' Alecsandri a vue, mats dans lequel le passage „du coeur des choses dans son propre coeur" a été fait par un code différent, spécifique à son laboratoire de création, auquel îl opérera, au fond, l'ouvrage entier. Au parcours de l'analyse nous essayerons à déchiffrer son code et şi nous reussions nous aurons aussi la différence de régistre poétique entre le pastel classique et celui cultivé par le poète.

Quand, en commençant avec le haiku neuf, le poète se met à nous confessé quelques pensées personnelles, il ne la fait pas dans terminologie spécifique au domaine, mais îl emprunte des conceptes de la nature. Car il n'est pas tordu par une idée mais „Ib bourdonnent nombreux les

frelons d'une pensée".

L'été est riche en poèmes qui prouvent combien de poésie peut être concentrée dans les 17 syllabes du haiku: „Atteindre avec le pont du matin le chanson du rossignol** " Des parfums diaphanes cherchent leur fleurs à travers des herbages". „J'aperçois des paysans dans la longue et Grande Ourse du ciel".

Spectateur attiré par le mirage du hazard, par le miracle de l'aléatoire, dans la texture desqueues îl decripte des accentes qui échapent aux yeux communs, le poète vois comment „des sources jaii-lent" du chanson des oiseaux, comment". Torpute. Le soleil s'est engourdi I et regarde fixement", îl constate la fatigue des acacias „dans la chaleur lichide de l'été* îl entend un „bruit de bêtes sur des vieilles collines", îl sent comment" les étoù Tes barbouillent „dans" le sang bleu I du ciel", en temps que quelque part dans le village, „un réverbère allumé II frappé la clôture/avec să lumière".

Pas moins riche en calophilie se montre la troisième saison de l'année.

„L'Automne peint pâlemant le cris des fleur endormies".

On peut supposer – vivant à l'étranger depuis plus de cinq ans – que le poète compose şes poèmes de la mémoire des souvenirs, des réminiscences, des pensées quotidiennes, des images actuelles, des analogies aux situations vécues chez soi, en s-offrant la sensation de la continuation de să présence sur la terre natalle, et en nous donner la preuve de să forte ancrange dans la réalité roumaine. Un simple banc vide, vue au hasard lui permet de monter un scénario en absence: „Sur un banc au près de lac un baisser k et les amoureux nullepart".

Le poète est temoin au fanément des fleurs, au départ des oiseaux, mais îl voit autrement que nous tous le champs plein de mais muris: „Les mais s-allume des réverbères sous le bras".

Même şi en Arizona les tilleuls se jeunissent, le poète écrit sur „Les teilleurs d'Emmescu! Dans des pâles

hémorraiges/des feuilles* et quand". Le vent soufflé/les arbres/me toumetent leurs dos". Îl admette que" Le vin/egoutte des souvenirs/dans les verres", et quelque fois quand" À travers le boue de la nuit I les étoiles marchent/à bottines*, ilvivre u le bouteille/bondée/des désirs maussades.

L'hiver débute avec un haiku de grande jours: „Il est roi sur les rues – le vent du nord à poches vides".

La plupart des haiku de cel saison se situent dans la zone des réflexions personnelles, des con fessions sur des choses où on apperçoient que „Le violons passent I leur cordes/par nos oreilles", ou comment „À la fenêtre/la lumière pèse lourde/de la veilleuse", mais on trouve aussi des confessions personnelles. Cette fois, „Le sentier/court à l'imprévu/sur mes talons", pas encore, tel qu'il sentait le chemin dans le printemps; maintenant, pendent l'hiver, li se trouve fatigué „Mais je cours, je cours ¡ pour prendre par la main/le temps"; le poète sent que ceci a pris de l'avantage à lui. Plus encore îl sent comment „Le râdeau tombe/comme une longue nuit I de décembre". De toute façon îl finit le volume avec une note optimiste: „Ne în attendez pas attarderai un peu parmi les étoiles.*

Comme désirant de nous rappeler să funcţioc de rêveur incorrigibile – souligné explicitement par le haiku antérieur – et que, revenant de là-bas il nous offrira le prochain volume de poésie.

La lecture des haiku nous a donné la posibilité de découvrir un poète qui a fait de la nature environnante une muse puisante, să lire étant acordée à şes tonalités et à la fréquence de şes vibrations. On rétient aussi que le poète instrumente la deuxième loi fundamentale du haiku, en conformité de laquelle la réalité est «prise» dans să immédiatement nude. Il évite d'attendre le deuxième échelon de la naraûon, en oppérant sur le premier, la dénomination des choses. Et şi la nomination se fait en métaphore, allégorie, comparaison, métonimie, sans doute que ceci est son language primaire, du „réel de la pensée" dans să manière originale et d'où elle survient en notation

poétique avec la légérité du language.

Florentin Smarandache utilise une manière percutante, portant le secau lyrique du Paradoxisme – éclats de bourgeons, des serpents de lumière, le sourire édenté, le crit des fleurs, la cloche du silence, la boue de la nuit – atténuée, ici dans le haiku, dans un certam façon par les lois du lyrisme de cette espèce de poésie, mais pas tellement pour oublir la règle d'argent du micropoème – fueh/ryûkô = l'éterneM ephémer – présente dans la majorité de şes poèmes: le temps, moi, les nuages, la mère/l'oiseau, l'univers/le soufflé, l'infinit/la pluie, le désert/les fleurs, les étoffles/le banc etc Son haiku est une preuve réusite pour cette espèce de poésie nippone, dans la création roumaine, à l'intersection avec la poème à un seul vers, et Florentin Smarandache entre dans le circuite des poètes de haiku par la porte principale Ce volume est la base d'espoir que le poète lèvera «barre de son propre poème, pour le bien de la poésie en général. La Maison d'Editions Haiku qui a préparé le volume pour l'imprimerie, lui a donnée une chance de plus, d'être accesibile aussi aux lecteurs français et anglais. L'essai de rendre să poésie dans les deux langues, tellement fidèle que possible, la forme roumaine des poèmes et de la preface, appartient à Mademoiselle Rodica Ştefănescu (rédactrice à la révue Haiku), et Monsieur Ştefan Benea, poète, membre de la Société Roumaine de Haiku.

SFÂRŞIT